

MOSTY

„Jablko žere červ
a železo rez,
člověka jen to,
co v srdci neunes’“

Pavel Dušek
1961–2013

REHAPROTEX

Mezinárodní veletrh rehabilitačních,
kompenzačních a protetických pomůcek

14.–17. 5. 2013

Brno – Výstaviště

- Pomůcky pro chůzi, pohyblivost a dopravu
- Ortopedické a kompenzační pomůcky
- Nábytek, vybavení a zařízení pro tělesně postižené
- Pomůcky a přístroje pro sluchově, zrakově a mentálně postižené
- Pomůcky a přístroje pro postižené vnitřními poruchami
- Rehabilitace, rekondice, zdravý životní styl
- Podpora zdraví a aktivního života seniorů
- Sociální péče
- Nově: Péče o pacienty ve stáří

www.rehaprotex.cz

Central
European
Exhibition
Centre

BVV

Veletrhy
Brno

Obsah čísla 01/2013:

Odešel Pavel Dušek • 2

Děni kolem sKarty se přesouvá k Ústavnímu soudu • 5

NRZP ČR se zúčastnila jednání EPPD v Bruselu • 7

Posuzování je teď lepší,
tvrdí ministryně práce Ludmila Müllerová • 8

System posuzování pro příspěvek
na péči a průkazky je třeba změnit • 10

Blíží se jubilejní 10. ročník udílení cen MOSTY • 13

Představujeme členské organizace NRZP ČR • 14

První hodnocení bank ze strany osob se zdravotním
postižením OVB Nejvstřícnější banka – Handicap Friendly • 16

Kritéria hodnocení bank HANDICAP FRIENDLY
ze strany občanů se zdravotním postižením • 17

Ohlédnutí za konferencí Asistivní technologie –
bezpečná domácnost a soběstačnost • 18

Přenos zkušeností s fondem na podporu zaměstnávání
osob se zdravotním postižením ze zahraničí do ČR • 20

Potíže s příspěvkem na zvedací zařízení • 21

Kombinace práce a péče u osob
pečujících o zdravotně postiženého člena rodiny • 22

Yes, we can! • 24

Přeměna občanských sdružení na spolky • 26

O reformě psychiatrické péče – část II. • 27

Okénko do poraden NRZP ČR • 28

Editorial

Vážení čtenáři,

v prvním čísle nového ročníku našeho časopisu se věnujeme ve větším prostoru osobnosti Ing. Pavla Duška, který na počátku letošního roku náhle a nečekaně odešel od rozdělané práce. Hnutí osob se zdravotním postižením nemá a nikdy nemělo příliš takových osobností, jako byl Pavel Dušek. Jeho ztráta je bolestivá nejen pro rodinu a nás, kteří jsme ho dobře znali, ale i pro celé hnutí osob se zdravotním postižením. Cítím již dlouho, že naší komunitě lidí se zdravotním postižením chybí výrazné osobnosti, které by určovaly směr naší činnosti v obhajobě práv a zájmů, o to bolestivější je každý takový odchod. Pavel byl vždy vedle nás a s námi, a i když nebyl ve vedení Národní rady osob se zdravotním postižením ČR, přesto jsme úzce spolupracovali a svými zkušenostmi a radami nám velmi pomáhal. Dnes se musíme obejít bez jeho pomoci. V prvním čísle se také obšírněji věnujeme tématu sKarty. Připravili jsme návrh k Ústavnímu soudu na zrušení všech ustanovení zákonů, které kodifikují kartu sociálních systémů. Jsme stále více přesvědčeni o tom, že sKarta je v rozporu s lidskými právy, a proto i nadále proti ní budeme bojovat. Toto téma nás bude provázet pravděpodobně také po většinu letošního roku. Přeji vám šťastný vstup a novou naději do jarních měsíců.

Václav Krása

5

Odešel Pavel Dušek

6. ledna 2013 nás opustil Pavel Dušek – iniciátor a inspirátor hnutí osob se zdravotním postižením, spojovatel lidí, „realistický snílek“.

„Byl 2. prosinec 1989. Před pražským Palácem kultury stáli mezi poletujícími sněhovými vločkami s jedním transparentem dva demonstranti. Přemysl Donát a Pavel Dušek. Uvnitř byl právě zahájen federální sjezd Svazu invalidů, jediné dosavadní režimem uznávané organizace, jejímž hlavním úkolem bylo pod vedením komunistické strany pracovat ve prospěch lidí se zdravotním postižením. Ačkoliv bylo příliš brzo na vážení jejich plusů a minusů, dny jí vyměřené se naplňovaly. Věděli to ti venku a věděli to ti uvnitř.“

Takto vzpomínal Pavel Dušek na počátky **nového života osob se zdravotním postižením** po listopadu 1989. Tento nový život si měly napříště mnohem víc řídit osoby s postižením samy. Se vznikem občanské společnosti zakládaly vlastní sdružení, jež se seskupila do Pavlem založeného **Sboru zástupců** organizací zdravotně postižených. A tento sbor se svými 152 členskými svépomoc-

nými organizacemi začal spolupracovat s demokratickou veřejnou mocí.

V prosazení nového postavení osob s postižením

Motto: Jablko žere červ a železo rez, člověka jen to, co v srdci neunes'

závěr básně Pavla Duška od táboráku 1987

hrál Pavel roli sice hlavní, leč ne vždy viditelnou, a tudíž docenovanou. Ne každý například ví, že díky němu vznikl přímý poradní orgán vlády. První polistopadový český premiér Petr Pithart totiž přijal jeho výzvu: „Pojďte politiku v náš prospěch dělat s námi“. Tak vznikl nejen **Vládní výbor** pro zdravotně postižené občany, ale i **parlamentní podvýbor** pro osoby se zdravotním postižením či **komise Svazu měst a obcí ČR** pro zdravotně postižené.

Zejména Vládní výbor je instituce, jež tehdy i ve většině vyspělých demokratických zemí zůstala na rozdíl od České republiky jen nesplněným snem osob s postižením. Vládní výbor totiž **připomínkuje vznikající zákonné normy**, usnesení vlády apod., také aktivně vytvářel a monitoruje tzv. **Národní plány**. Jejich názvy se aktuálně liší dle priorit, na něž soustřeďují pozornost všech ministerstev, jejich cíle jsou stejné: snížení negativních důsledků zdravotního postižení a vyrovnávání příležitostí pro osoby s postižením v každodenním životě.

Sbor zástupců pomáhal **při vzniku a rozvoji organizací osob s postižením a jejich rodičů**, zprostředkoval výměnu důležitých informací v novinách Můžeš, na teletextu i zvolna se rozšiřujícím internetu, v tištěných Informacích členským organizacím a na školicích kurzech.

Později – v roce 2000, ze Sdružení zdravotně postižených v ČR (transformovaného bývalého Svazu invalidů) a Sboru zástupců díky neuvěřitelnému Pavlovi umění (a nejen jeho) domluvit se a hledat věcná řešení i téměř nemožného vznikla **Národní rada** zdravotně postižených ČR.

Při příležitosti desátého výročí založení NRZP ČR jsem se Pavla zeptala, **čím byl před rokem 1989**. Odpověděl: „*Vodákem, trampem s kytarou, programátorem v Tesle (protože si rodiče mysleli, že to pro mne bude dobré), zakladatelem seznamky pro zdravotně postižené Klíč (protože jsem si já myslel, že to může být dobré pro hodně lidí), spoluzakladatelem výrobního družstva nevidomých Spektra (podnikal jsem už za Husáka).*“

Pavlovo **dětství** byl jeden nekončící, urputný a tvrdý trénink. Pavel to líčil s velkým vděkem vůči rodičům; dle svých slov „*to nebral primárně jako buzeraci, ale jako nástroj*“. Nástroj k vlastnímu uschopnění. Pavel někdy svým přátelům vyprávěl, jak to díky tatínkovi pochopil: „*Jezdili jsme po té cestě hliněný tady do loděnice. Když zapršelo, tak to bylo mazlavý krásný mejdlíčko. Já na tom kole ještě neměl takovou stabilitu, ale jel jsem, jel, jel, bojoval jsem do posledního dechu, až už to nešlo. Tam byla taková – ani ne louže, ale spíš polojezero, tak jsem se takhle rozplác' na dýlku přesně do toho jezera. Táta ke mně dojel, tak na mě kouká dolů do té louže, pak mě takhle zved', oťepal mě a posadil mě zpátky na to kolo. A já, jak byl ještě z toho vyžděšený, jsem se zeptal: 'A kam mám teď jet?' On říká: 'Třeba do pr....!' V tu chvíli já jsem pochopil ten život!*“

V **mládí** sjel se svým otcem sto deset řek, některých i divokých. V jedné rakouské málem utonuli. Kdyby byl mohl, byl by horolezcem. A tak alespoň v jeho kanceláři visely obrázky hor. **Vodákem** zůstal a i své loňské padesátiny v létě oslavil v pardubické loděnici mezi svými kamarády. Zcela po svém se vysmál stoupajícímu věku, když se zmínil o svém známém, který vyženil o osm let mladšího tchána a o jedenáct let mladší tchyni. Ten se prý zahleděl soucitně na tchána, po vydatném obědě padlého na kanapi a funičiho, a prohlásil: „Já se tak bojím toho stáří!“

A s ostatními zpíval svou vlastní píseň: „*...osud přehodil mi veksl najednou, do cesty mi narafičil šlajnsnu bezednou. Nad kolíbkou sešly se mi tři zlý sudičky, řekly: 'Ať má špatný nožičky! ... Opravdickej chlap se ale nikdy nevzdává, i když skřípe zuby, sem tam sprostě nadává. Stokrát spadne, stokrát vstane, špínu oklepe, po stoprvní dá si repete. ... Ta písnička mě provázela všude, kam jsem šláp', když jsem s tátou vodu jel i do kytary hráb'. I když bylo nejhůř a cejtíl jsem se sláb', vždy jsem věděl, že jsem šťastnej chlap.*“

Nakonec Pavlův plamen uhasila právě voda. Tak se rozhodl.

Pavel byl složitá, vícevrstevná a pro mnohé těžko pochopitelná **osobnost**. Málokoho pustil až k sobě, jako by byl vůči každému ostražitý. O svém soukromí nemluvil.

Oceňoval chytrost, vzdělání a vtip u lidí a počítal s jejich chybami. Kamarády i kolegy podporoval, politiky vtipně glosoval, nikoho do ničeho nenutil. Nic nelámal přes koleno, uměl čekat. Naslouchal a pozoroval. A potom řekl přesně to, co mělo být řečeno. Kládl otázky, někdy pro druhé záhadné, často návodné.

Kochal se krásou přírody, umění i žen. Sem tam se zašil na chatě, kde trávil čas od dětství, a těšil se tou nejkrásnější kombinací barev: světlemodré se žlutou, oblohy a slunce. Často a rád řídil, líbily se mu motorové trojkolky, imponovala mu velká auta, ať to byl cadillac – nejraději bílý – či tirák. Měl spoustu kalendářů s fotografiemi výkonných mašin. Labužníkem nebyl, po oblíbených luštěninách, zelenině a lososu nepřibíral, alkoholu neholdoval, snad jen někdy neodolal, když se nabízel nějaký „tlamolep“.

Měl mnohé **talenty**: skládal básničky i písničky ve stylu muziky, tedy country, folku a folk rocku, a zpěváků, které poslouchal, Roberta Křesťana či Jarka Nohavici. Měl obdivuhodný postřeh a bystrý úsudek. Jeho humor byl inteligentní, a není divu, vždyť se učil u Wericha, jehož uměl citovat. Ekonomii nejen vystudoval, ale celý život se o ni zajímal. A ještě doposledka byl studentem vysoké školy: na Brno International Business School studoval obor strategický management. Letos měl získat titul MBA.

Jeho největším uměním bylo umění ovládat se a vyjednávat. Naproti tomu se dokázal i rozčílit a třísknout mobilem o zem. A **neměl rád** nepořádek, na svém pracovišti měl vše v pravém úhlu a srovnané ve složkách. Nesnášel limity, jež mu přinášelo postižení, své limity chtěl vždy pokořovat. Nechtěl a neuměl přijmout, když limity měly pokořit jeho...

Srpen roku osmdesátého osmého

Hrávali jsme spolu **divadlo**, napřed Krásku a zvíře a pak, asi za dva roky, Malého prince. Pavel Dušek. Švihák se špacírkou, se způsoby viktoriánského kavalíra. S ním, s Anežkou Krčkovou a ostatními přáteli podnikli jsme putovní koňskou cestu po venkovských štacích v kraji kolem Dobrušky a Opočna, tam, kde se narodil pan Hek a pan Alois Jirásek. Měli jsme koně a vůz jako kočovní komedianti v oněch dobách, kdy žil jak Jiráskův literární předobraz, tak i slavný spisovatel a dramatik sám.

Vzpomínám si na Pavlův široký, uvolněný a přitom třaskavý smích. Něco organizovat, vymýšlet si a předvádět se jako sportovec, a to s jiskrou anglického aristokrata před vstupem do parlamentu a byznysu, to byl Pavel Dušek. Skaut či sokol. Pak už byl jenom byznys a kariéra.

To koňské putování je spojeno se vzpomínkou ještě i na **Plíhalovu píseň**, již nás naučil Pavel a již jsme tehdy večer co večer i den po dni na koňském povoze zpívali. Ještě po čtvrtstoletí zní mi v uších páně Duškova kytara:

Od hradu ke hradu putujem,
zpíváme a holky muchlujem.
[: Dřív jinam nejedem,
dokud tu poslední nesvedem. :]
A tak dále...

Pavle, díky a doufám, že se někdy v moři setkání přeci jen sejdeme...

Václav Kozel

A léta devadesátá

Nebývá jich sice mnoho, ale přesto se v průběhu života setkáváme s lidmi, kteří mají na náš další život nějaký určující vliv. Jedním z takových lidí byl pro mne Pavel Dušek. **Začali jsme se potkávat** krátce po převratu, v době, kdy jsem se vzpamatovával po sice krátkém, leč o to nepřijemnějším působení coby sociální pracovník ve výrobním podniku Svazu invalidů Meta, kam jsem nastoupil asi měsíc před převratem. Setkávali jsme se na Vládním výboru pro zdravotně postižené občany, kde jsem byl zaměstnán; Pavel zakládal tehdejší Sbor zástupců organizací zdravotně postižených. Těžko někdy zapomenou na naše poslední setkání na půdě Vládního výboru. Zeptal se mě tehdy, kdy už přejdu do nezávislé dobrovolnické činnosti.

Následující měsíc jsem již pracoval ve Sboru zástupců...

Nastalé události byly – jak už doba vyžadovala – hektické, o to ovšem nezapomenutelnější. Vytvářeli jsme organizaci, jejíž **struktura** byla maximálně decentralizovaná, s důrazem na samostatnost každé členské organizace namísto dosavadní vertikální, řízené z centra.

Velmi vzpomínám na vznik **časopisu**, kterému dal název a samozřejmě obsahovou náplň přímo Pavel. Od počátků, kdy vycházel jako občasník a jeho podoba byla velmi skromná, se brzy konstituoval jako důležitý informační pramen vycházející pravidelně a vypadající i po výtvarné stránce profesionálně. A není jistě třeba zvlášť upozorňovat, že **Můžeš** vychází dodnes.

Velký význam pro mne měla i nutnost zvládnout práci na počítači, před kterým jsem sice poprvé už předtím seděl na sekretariátu Vládního výboru a seznamoval se s tehdejším editorem T602 (ó, stará zlatá T602!), ale na Sboru zástupců bylo využití mnohem širší. Učili jsme se za pochodu.

Pavel byl prostě tehdy uprostřed demokratického hnutí osob se zdravotním postižením, určoval jeho charakter, obsah a zaměření. Jeho stopa je trvalá, a i když nás život každého později nasměroval jinam, v mých vzpomínkách zůstane živý. Věřím, že tak tomu bude u všech, kteří se s Pavlem setkali.

Bohumil Šourek

Ze zahraničí

Všichni, se kterými se setkal v zahraničí, si Pavla vážili pro jeho schopnost předvídat a analytické schopnosti. Doma mu mnohokrát vyčítali, že rozhoduje sám, bez konzultací, jenže on byl jeden z mála lidí, který byl schopen nést důsledky svého jednání, a také to dělal. A navíc si troufám říct, že **neměl moc partnerů**, kteří by mu mohli být v něčem nápomocni. Byl to prostě výjimečný člověk, a jak říkala moje babička, takovým se patří určité věci odpustit.

Stanislava Makovcová

Mých dvacet let s Pavlem

Bloudily jsme s mou osobní asistentkou Kongresovým centrem po jakési konferenci a v jedné chodbě nás oslovil na židli odpočívající muž. Vedle něho stála opřená hůl. **Zeptal se nás**, co míníme o konferenci, a tak jsme se dali do řeči. Zaujal nás hnědýma sametovýma očima, sametovým hlasem i vtipným komentováním přednášek. Představil se jako Pavel Dušek.

Samet na povrchu, uvnitř kalená ocel. Šachový hráč, jenž byl deset tahů před soupeřem. Šedá eminence v po-

zadí mnohých iniciativ a aktivit. Vždy informovanější než ostatní. Neprosazoval se, a přesto všichni tichli, když promluvil. Znal se se všemi významnými osobnostmi a využíval toho ve prospěch osob s postižením. Překážky bral jako výzvy a přijímal je, neboť výzvy ho lákaly.

V mládí si předsevzal, že „vyvede osoby s postižením z Egypta do země zaslíbené“. A tak ze stavu, kdy se nás cizinci ptali, jak je možné, že tu nikde nepotkávají osoby s postižením, zda tu vůbec nějaké jsou, máme dnešek: osoby s postižením, z nichž mnohé chodí do běžných škol, pracují, vychovávají děti, žijí s ostatními. A jakkoliv je potřeba ujit ještě velký kus cesty, rozdíl oproti dřívějšímu je takový jako mezi jízdou koňkou a pendolinem. Děti s postižením – doufejme – **půjdou dál**, neboť to, co máme dnes, považují za samozřejmé.

Na startovní čáře naší cesty byl Pavel Dušek. Vystřelil ze startovní pistole, povolával další a další, razil cestu, udával směr. A někdy to byla reptající horda, stýskající si po egyptských hrcích, kterou vedl. Je až s podivem, že po tvrdém výcviku, na nějž byl od dětství zvyklý, a při tuhém zápasu, který podstupoval den za dnem, měl tak velkou **trpělivost s námi**. Boj to byl přinejmenším na dvě strany: s lidmi s postižením i s lidmi bez postižení. Děkujeme, Pavle, že jsi v tom boji neporážel nás, nýbrž naše nepochopení!

Jana Hrdá

Vzpomínka na velkou osobnost Ing. Pavla Duška

S Pavlem jsme se znali dlouhá léta a v úzké spolupráci jsme připravovali řadu programů moderní rehabilitace ještě s bývalým Svazem invalidů. Byla to plodná činnost při hledání cest, jak zlepšit životní podmínky a jak najít vhodné zaměstnání pro těžce postižené osoby. Ing. Pavel Dušek stál u zrodu 18. experimentální provozovny výrobního podniku META, kde s doc. PhDr. Ing. Vlado Hanzelem, CSc, inspiroval v té době zcela avantgardní práci s počítači. Šlo především o programátorství jako zaměstnání osob se zdravotním postižením. Podařilo se vytvořit velmi dobrou spolupráci s klinikou rehabilitačního lékařství v Praze 2 na Albertově. Když se pak počal nachylovat minulý režim ke svému konci, připravoval se tam program velké rehabilitační společnosti, jako je tomu v mnoha vyspělých státech. Dokonce po převratu tato společnost již vznikla, s názvem Rada pro rehabilitaci osob se zdravotním postižením, ale nepodařilo se jí patřičně prosadit. Nicméně vznikla pak Národní rada zdravotně postižených ČR, kde byl Pavel Dušek prvním předsedou. Byl také prvním, kdo celou tuto problematiku počal hájit jako poslanec parlamentu, kam byl zvolen. Velmi významně se podílel na aktivitách, které z této pozice mohl ovlivnit. Mnoho mu záleželo na budování dětského centra ARPIDA v Českých Budějovicích a zdůrazňoval význam kryptogramu A = akce, R = rehabilitace, P = pomoc, I = integrace, D = dobrovolnost, A = agapé neboli řecky projev křesťanské lásky vycházející z ochoty nezištně pomoci bližnímu. Ten název velice charakterizuje Pavlovo úsilí a celou jeho osobnost. Ve vědecké radě NRZP ČR jsme v současné době řešili problémy organizační a legislativní. Když byl u nás na klinice naposledy na návštěvě, chtěl vidět místnost, kde jsme v období revolučního kvasu před lety chystali budoucnost. Byl posmutnělý a viděli jsme se naposled.

Prof. MUDr. Jan Pfeiffer, DrSc.

Byli jsme vedle sebe

Poprvé jsem Pavla potkal někdy v polovině 80. let. Tehdy začínal jeho **projekt Klíč** a v rámci něj se uskutečňovaly týdenní pobyty lidí se zdravotním postižením, kteří se chtěli seznámit. Společně s Pavlem jsme realizovali různé pořady. Byly to krásné doby, neboť v nich jsme svobodně mluvili o panu Grossmannovi, panu Werichovi či o Beatles. Hned na počátku jsme se zapojili do revolučního dění v roce 1989. Začala nám nikdy nekončící spolupráce, která přetrvala až do Pavlova odchodu.

Jako dnes si vzpomínám na krásné teplé únorové odpoledne, kdy jsme v roce 1990 před ministerstvem zdravotnictví demonstrovali a s námi asi dalších tři sta lidí. Pavel hrál na kytaru a zpíval, řečnilo se, byli jsme všichni plni nadějí a očekávání. Zakládali jsme jednu organizaci za druhou a seznamovali se s novými lidmi. Jako první velký projekt **jme spolu založili Radu pro rehabilitaci osob se zdravotním postižením**, která sídlila na Albertově. Pan profesor Pfeiffer nám vysvětloval nové pojmy a radil nám, jak se to vlastně dělá.

Pak přišla Pavlova **kandidatura do České národní rady** a společně jsme v jeho pronajatém bytě v Libuši vymýšleli na koleni předvolební kampaň. Vše se zdálo být velmi jednoduché a ono to tak vlastně bylo. Pavel v České národní radě do úmuru pracoval na založení Vládního výboru pro zdravotně postižené občany a Sboru zástupců organizací zdravotně postižených.

Nebyly však jenom úspěchy, ale byly i nezdary, které nás však spíše sblížovaly. V druhé polovině 90. let, kdy jsme všichni už ztratili iluze, Pavel správně určil novou strategii, že je potřeba **vytvořit silnou organizaci hájící zájmy lidí s postižením**. V té době jsem já již byl v Poslanecké sněmovně a Pavel se plně věnoval hnutí osob se zdravotním postižením. Bylo obdivuhodné sledovat ho, jak neustále přesvědčuje nejen nás, kteří jsme byli okolo něho, ale především lidi ze Sdružení zdravotně postižených v ČR, že je nezbytné vytvořit jednu společnou zastřešující organizaci. Neměl bych nikdy tolik trpělivosti a vůle tuto myšlenku prosadit. Najednou však Národní rada byla na světě.

Pavel ale chtěl jít ve svých vizích dál. Měl již jiné plány. Ukázal na mě, abych vedl Národní radu, že musí jít jinou cestou, a také se tak stalo. Naše společné cesty se trochu oddálily. On začal intenzivně budovat Radu humanitárních sdružení a později převzal vedení Unie zaměstnavatelských svazů. Cítili jsme však všichni v Národní radě, že jeho zkušenosti, znalosti a kontakty nutně potřebujeme, a tak Pavel s námi, při vši své práci, neustále spolupracoval. Ukázalo se nakonec jako velmi výhodné, že můžeme propojit naše aktivity. Podařilo se nám společně s dalšími prosadit **zákon o sociálních službách**. Bylo to naše největší společné dílo.

Je škoda, že při vši společné práci jsme si nikdy nenašli čas, abychom si řekli, co nás trápí, v čem máme problémy, z čeho máme obavy. Věděli jsme o sobě, kdy se kdo oženil, věděli jsme o svých dětech, ale o svých pocitech a obavách jsme nikdy nemluvili. Byla to krásná léta vedle sebe, ale možná by více pomohlo, **kdybychom byli více spolu**.

Vašek Krása

Pavel Dušek. Dobrodruh či snilek? Člověk. Člověk, který narazil na své limity. A v srdci je neunes'...

Dění kolem sKarty se přesouvá k Ústavnímu soudu

Text: Jan Hutař, Václav Krása

Foto: mikrostock

Z podnětu Národní rady osob se zdravotním postižením ČR vznikl návrh skupiny senátorů na zrušení ustanovení zákonů, které upravují kartu sociálních systémů. Předseda NRZP ČR Václav Krása a šéf horní parlamentní komory Milan Štěch návrh 5. února podali k Ústavnímu soudu. Za zavřenými dveřmi se setkali i s jeho předsedou Pavlem Rychetským.

Takzvaná sKarta se objevuje v řadě norem. Nejvíce asi v zákoně č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce ČR. Dále je zmíněna v zákonech o sociální pomoci, zaměstnanosti, státní sociální podpoře, poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a v zákoně o sociálních službách. Žádný zákon však nestanovuje povinnost sKartu převzít. Tato karta dnes představuje velmi podivný produkt, jenž obtěžuje občany, kteří potřebují nějakou pomoc státu, znesnadňuje jim přístup k pomoci a vytváří vhodné prostředí pro korupci. Vzhledem k tomu, že naše snaha o zastavení distribuce sKarty na úřadech práce nebyla dosud akceptována, iniciovali jsme v Senátu postup, kdy chceme dosáhnout toho, aby Ústavní soud zrušil všechna ustanovení zákonů, jež se o kartě sociálních systémů zmiňují. Žádost o zrušení části zákonů nebo jejich celků Ústavní soud projednává rychleji nežli stížnosti.

Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, upravuje následující typy řízení před Ústavním soudem:

1. řízení o zrušení zákonů a jiných právních předpisů,
2. řízení o souladu mezinárodních smluv s ústavními zákony,
3. řízení o ústavních stížnostech,
4. další typy řízení, které nejsou pro naši problematiku podstatné.

Návrh na zrušení zákona nebo jeho jednotlivých ustanovení podle čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy je oprávněn podat prezident republiky, skupina nejméně 41 poslanců nebo skupina nejméně 17 senátorů, dále senát Ústavního soudu v souvislosti s rozhodováním o ústavní stížnosti, vláda za podmínek uvedených v § 118, ten, kdo podal ústavní stížnost za podmínek uvedených v § 74 tohoto zákona, nebo ten, kdo podal návrh na obnovu řízení za podmínek uvedených v § 119 odst. 4 tohoto zákona.

Vzhledem k tomu, že naše snaha o zastavení distribuce sKarty na úřadech práce nebyla dosud akceptována, iniciovali jsme v Senátu postup, kdy chceme dosáhnout toho, aby Ústavní soud zrušil všechna ustanovení zákonů, jež se o kartě sociálních systémů zmiňují.

Ústavní stížnost jsou dále oprávněni podat fyzická nebo právnická osoba podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy, jestliže tvrdí, že pravomocným rozhodnutím v řízení, jehož byla účastníkem, opatřením nebo jiným zásahem orgánu veřejné moci bylo porušeno její základní právo nebo svoboda zaručené ústavním pořádkem, a zastupitelstvo obce nebo vyššího územního samosprávného celku podle čl. 87 odst. 1 písm. c) Ústavy, jestliže tvrdí, že

Obrátit se na Ústavní soud jsme se rozhodli, protože jsme přesvědčeni, že napadená zákonná ustanovení jsou v rozporu s ústavním pořádkem ČR a s mezinárodními smlouvami o lidských právech a základních svobodách.

nezákonným zásahem státu bylo porušeno zaručené právo územního samosprávného celku na samosprávu.

Z těchto ustanovení vyplývá, že podat ústavní stížnost by mohli sice poškození občané, ale podle ustanovení § 75 až po vyčerpání všech soudních instancí. To je v našich podmínkách záležitost

na řadu let, ne-li desetiletí. Navíc by musel Ústavní soud rozhodovat o každém případě zvlášť, což je při více než 200 000 vydaných sKartách zcela nereálné.

Obrátit se na Ústavní soud jsme se rozhodli, protože jsme přesvědčeni, že napadená zákonná ustanovení jsou v rozporu s ústavním pořádkem ČR a s mezinárodními smlouvami o lidských právech a základních svobodách. Jedná se především o tyto rozpory:

- Jelikož je karta veřejnou listinou, kterou vydává Úřad práce ČR v rámci výkonu veřejné moci (navrhovatelé mají za to, že tuto veřejnou listinu nevydává a ani nemůže bez zákonného zmocnění vydávat banka), je v právním státě nepřipustné, aby podstatné podmínky pro výkon veřejné moci byly na základě zákonného zmocnění (dle § 4b odst. 9 zákona č. 73/2011 Sb.) upraveny teprve podzákonným právním předpisem.

- Na základě smlouvy uzavřené s Ministerstvem práce a sociálních věcí zajišťuje Česká spořitelna, a. s., pro příjemce nepojistných sociálních dávek a dávek v nezaměstnanosti vydávání platebních karet (sKarty) a vedení platebních účtů za účelem čerpání uvedených dávek v souladu s platnou právní úpravou a tímto smluvním dokumentem. Teprve v Podmínkách ČS se

příjemce dávky například dozví, že doba platnosti karty je omezena na 4 roky (čl. 9.2).

- Karta sociálních systémů porušuje celou řadu ustanovení Ústavy i mezinárodních smluv o lidských právech. V případě Ústavy je na jednom z předních míst třeba uvést ustanovení článku 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, podle něhož má každý právo na ochranu

před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě. Podle ustanovení článku 4 Listiny mohou být povinnosti ukládány jen na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod, kam toto právo patří. Při vydávání sKarty se však postupuje tak, že úřad práce předá údaje o osobě České spořitelně. Ta je předá firmě, která sKarty vyrábí. Odtud se sKarty vrací zpět do České spořitelny, aby se vrátily na úřad práce, kde je člověk vyzván k převzetí sKarty. Toto vše se děje, aniž by k tomu dala osoba, již se takové nakládání s údaji týká, svůj předchozí souhlas. Těmto institucím se dostává informací o druhu a stupni zdravotního postižení, o tom, zda jde o lidi s plnou či omezenou způsobilostí k právním úkonům, a o jejich opatrovnících. V případě, kdy si člověk nechá převádět dávky na svůj účet, získá Česká spořitelna informace, v jaké bankovní instituci má svůj základní účet. Tím dochází i k porušení zákona na ochranu osobních údajů. To vedlo Úřad pro ochranu osobních údajů k tomu, že uložil MPSV pokutu.

- Ve vztahu k základním lidským právům je nutné zmínit i článek 1 Listiny práv a svobod, který je zcela zásadní a jehož první věta zní: „Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech“. Kampaň, která byla používána při argumentaci pro zavedení karty sociálních systémů jako institutu, jehož cílem je zamezit zneužívání sociálních dávek, tak prakticky najednou udělala ze všech příjemců osoby podezřelé ze zneužívání dávek. Podle našeho názoru bude mít tento aspekt charakter jakéhosi „Kainova znamení“ na čele držitelů karty sociálních systémů.

- Důsledkem výše uvedeného postupu je pak pochopitelně i rozpor s ustanovením článku 1 odst. 1 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, který uvádí: „Česká republika je svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana“. Podání k Ústavnímu soudu dále upozorňuje na porušení práv na přiměřené hmotné zabezpečení při nezpůsobilosti k práci podle článku 30 Listiny, dále pak článku 32 Listiny, který stanoví právo rodičů pečujících o děti na pomoc od státu.

- Nejde však jen o Ústavu a naše zákony. Podání upozorňuje na porušení Evropské sociální charty, a to ve vztahu k jejímu článku 16, a dále na porušování Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením v souvislosti s tím, že pro řadu těchto osob a seniorů je způsob výplaty, který sKarta předpokládá, jednoznačně diskriminující.

- Na závěr lze konstatovat, že stávající právní úprava a praxe používání karty sociálních systémů je v hrubém rozporu nejen s Ústavou České republiky, ale i s jejími mezinárodními závazky v oblasti lidských práv vyplývajícími z Evropské sociální charty, Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením a Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, jejímž je Česká republika signatářem od roku 1992, a to včetně dodatkových protokolů. S plným zněním návrhu na zrušení ustanovení týkajících se karty sociálních systémů se mohou čtenáři seznámit na webových stránkách Národní rady osob se zdravotním postižením ČR www.nrzp.cz. ♡

Stávající právní úprava a praxe používání karty sociálních systémů je v hrubém rozporu nejen s Ústavou České republiky, ale i s jejími mezinárodními závazky v oblasti lidských práv.

NRZP ČR se zúčastnila jednání EPPD v Bruselu

Text a foto: Ondřej Folk

Delegace Národní rady osob se zdravotním postižením ČR se 5. prosince 2012 zúčastnila jednání *Evropského parlamentu osob se zdravotním postižením (EPPD)* v Bruselu.

Zasedání mělo za cíl napomoci vyzdvihnout význam problematiky zdravotního postižení v evropské politice a povzbudit dialog mezi zástupci národních organizací osob se zdravotním postižením, členy Evropského parlamentu a představiteli EU. Spolu s Evropským parlamentem tuto akci uspořádalo Evropské fórum osob se zdravotním postižením (EDF), organizace zastupující zájmy Evropanů s nejrůznějšími typy zdravotního postižení, jejímž je NRZP ČR řádným členem. Jednalo se o historicky třetí zasedání EPPD – obdobné akce se konaly v letech 1998 a 2003. Deset českých zástupců se mohlo zasedání zúčastnit díky podpoře od Skupiny progresivní aliance socialistů a demokratů v Evropském parlamentu, jejímž českým členem je Česká strana sociálně demokratická.

Celé jednání bylo strukturováno podobně jako plenární zasedání Evropského parlamentu, za použití týchž pravidel, pokud šlo o jednotlivé příspěvky i v případě hlasování atd. Do jednacího řádu Evropského parlamentu byli účastníci hned na počátku uvedeni.

Uspořádání EPPD navázalo na ratifikaci

Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením Evropskou unií. Úmluva byla schválena 13. prosince 2006 Valným shromážděním OSN. Od té doby byla ratifikována v 155 zemích, včetně 24 států EU. Evropská unie uzavřela Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením 26. listopadu 2009 rozhodnutím Rady. Úmluva, která je integrálním lidskoprávním nástrojem pokrývajícím občanská, politická, ekonomická, sociální a kulturní práva, je první mezinárodní dohodou o lidských právech, jejíž smluvní stranou se EU stala. Evropská unie předloží v roce 2013 svou první zprávu o plnění Úmluvy; tu bude zkoumat Výbor OSN

pro práva osob se zdravotním postižením a vydá veřejná doporučení. EU též podléhá povinnosti ustavit rámec pro monitorování, ochranu a prosazování implementace Úmluvy OSN. Součástí tohoto rámce bude Petiční výbor Evropského parlamentu, spolu s evropským ombudsmanem, Agenturou EU pro základní práva, EDF a Evropskou komisí.

A právě toto témata – Úmluva OSN a její implementace v kontextu ekonomické krize – bylo náplní prvního plenárního zasedání EPPD. Druhé plenární zasedání se zabíralo

Delegáti EPPD vyzvali evropské instituce, členské státy EU a další relevantní aktéry k vhodným krokům směřujícím k zajištění implementace práv osob se zdravotním postižením v Evropě.

hostů (účastníky mezi jinými oslovil předseda Evropského parlamentu Martin Schulz, na dálku i předseda Evropské rady Herman Van Rompuy a evropský ombudsman Nikiiforos Diamandouros) následovala plenární debata, v níž se se svými – podle jednacího řádu maximálně dvouminutovými – příspěvky střídali delegáti z národních organizací OZP s europoslanci z různých politických frakcí a parlamentních výborů.

Za české zástupce vystoupil se svým prohlášením předseda NRZP ČR Václav Krása. Ve svém projevu mimo jiné řekl: „Česká republika, ačkoliv není zasažena výrazným deficitem veřejných rozpočtů, zvolila přísnou

restriktivní finanční politiku, která se projevila výrazným propadem výkonnosti celé ekonomiky. Jsou snižovány sociální transfery nejen pro OZP, ale také seniorům a rodinám s malými dětmi. Především podpora mobility OZP byla snížena ve srovnání s rokem 2010 o 50 % a výrazným způsobem podvazuje schopnost OZP v ČR uplatňovat všechna svoje práva. Obdobně došlo k restrikci podpůrných opatření v oblasti aktivní politiky podpory zaměstnávání jako celku, ale především OZP... Je nezbytné, aby došlo především k dohodě mezi členskými zeměmi EU o určitém standardu sociálního zajištění OZP, podpory jejich zaměstnávání, studia a dalších politik... Bez zajištění sociálního standardu nelze uplatňovat jednotlivá práva, která jsou definována v Úmluvě OSN o právech OZP. Současná krizová situace je zneužívána některými členskými zeměmi EU k odbourávání tzv. sociálního státu. Proti tomu se OZP musí výrazným způsobem postavit.“

Pro závěrečné diskusi odhlasovali delegáti EPPD návrh rezoluce, v níž vyzvali evropské instituce, členské státy EU a další relevantní aktéry k vhodným krokům směřujícím k zajištění implementace práv osob se zdravotním postižením v Evropě. Jde zejména o schválení nového evropského plánu zaměstnanosti, růstu a sociálního začleňování pro OZP, dále zajištění toho, aby finanční podpora řešila nejprve nejzávažnější problémy v EU a nepodílela se na dalším vyčleňování; o plnou implementaci lidských a občanských práv OZP a zajištění politické podpory implementaci Úmluvy OSN. (Úplný text rezoluce v češtině je k dispozici na webové stránce: <http://nrzp.cz/images/docs/rezoluce.doc>.)

Posuzování je teď lepší, tvrdí ministryně práce Ludmila Müllerová

Text: Jana Hrdá
Foto: MPSV ČR

Následující otázky jsme paní ministryni položili, abychom ji mohli poznat nejen pracovně. Žel, neudělala si na nás půlhodinku čas, abychom si mohli pohovořit z očí do očí a abychom mohli předložit záznam opravdového povídání. Na poslední chvíli jsme dostali tyto odpovědi: příliš stručné, kde to bez paní ministryně nešlo, a obšírné tam, kde bylo možné je připravit. A tak nám jako člověk zůstane vzdálená...

Narodila jste se v malebném kraji v Lanškrouně pod Orlickými horami, což Vám

jistě poskytlo příležitosti ke krásným zážitkům v přírodě. Jak jste si jich užívala?

Takových zážitků bylo nespočetně. Ale vždy jsem si je užila s milou společností.

Název Lanškroun vznikl z původního „zemská koruna“, protože už od 13. století je významným městem na pomezí Čech, Moravy a Slezska. Co byste z tohoto půvabného místa svého dětství a mládí chtěla vzít s sebou, co od Vás by obohatilo lidi i jinde?

Pokud bych si měla vybrat, pak by tím, co bych si s sebou vzala kamkoliv, byli lidé, kteří v tomto kraji žijí.

Kdy a proč jste se rozhodla, že budete studovat ekonomiku na zemědělské vysoké škole?

Zájem o ekonomii ve mně vyvolal sympatický mladý učitel na nástavbovém studiu po gymnáziu.

Co Vás přimělo jít do politiky?

Řeknu jen jedno jméno: Josef Lux.

Jak byste si zařídila fyzickou pomoc třeba v pozdním stáří, kdy se může stát, že byste mohla být zcela bezmocná a potřebovala byste pomoc od druhé osoby převážnou část dne?

Každý z nás by si měl být vědom toho, že může nastat den, kdy bude potřebovat pomoc a stane se závislým na pomoci někoho jiného. Na řadu problémů bychom se měli odpovědně připravit. Pokud nastane zmíněná situace a budu potřebovat pomoc, pravděpodobně budu zvažovat, jaké jsou mé aktuální a možné budoucí potřeby.

Osobně bych nechtěla, aby o mne musela pečovat má rodina, a hledala bych pomoc jinde. Úžasný domov je například v Červené Vodě.

A jak byste řešila, kdyby se něco podobného přihodilo někomu z vašich blízkých a také by ke svému životu nutně potřeboval pomoc druhé osoby?

Pokud bych nepracovala a byla doma, pak bych se zcela určitě byla bez potíží schopná postarat o své nejbližší a pomoci jim.

Vysvětlila byste nám, jak budete postupovat při nápravě škodlivých důsledků změn, jež zavedl Váš předchůdce – mám na mysli vnucené sKarty, neoprávněně neprodloužené průkazky TP, ZTP, ZTP/P, převod administrativy na nefungující úřady práce a kolabující software?

Papírové karty zatavené do průhledné laminační fólie byly navrženy jako dočasné řešení a tomu odpovídá i právní úprava. Nemají, na rozdíl například od průkazů mimořádných výhod, žádné ochranné prvky, a tím jsou také rizikové vůči zneužívání. Proto tyto zatavené průkazky také úřady práce vydávají namísto karty sociálních systémů, tj. sKarty, na omezenou dobu. Vyhláška nestanoví jejich dobu platnosti, ale jde o přechodné řešení. Doba platnosti se stanoví podle konkrétní situace občana se zdravotním postižením. Nepřepokládám, že konec letošního roku bude nepřekročitelným datem. Ale jsem přesvědčena o tom, že co nejkratší užívání zatavených průkazek bude ve prospěch lidí se zdravotním postižením. Přechodné řešení neznamená ohrožení čerpání benefitů. Ale určitě by bylo dobré, kdyby každý držitel průkazky dva měsíce před vypršením jeho platnosti kontaktoval krajskou pobočku úřadu práce.

Jak budete řešit zoufalou situaci zdravotně znevýhodněných lidí na trhu práce, když byla zrušena opatření kompenzující jejich sníženou pracovní schopnost?

V současné době se připravuje novela zákona o zaměstnanosti, kde jedním z jejích bodů je změna přechodného ustanovení. Úřady budou nově ty občany, kteří pozbyli status osob zdravotně znevýhodněných, považovat za zdravotně znevýhodněné. A to nejdéle do 1. ledna 2015. Už dnes ale platí (podle bodu 5 přechodných ustanovení zákona č. 367/2011 Sb.), že každé rozhodnutí o uznání osobou zdravotně znevýhodněnou platí na tu dobu, na kterou bylo vydáno. A rovněž nejdéle do 1. ledna 2015.

Jak podpoříte nápravu systému posuzování osob pro příspěvek na péči, který vznikl jako nucený kompromis spolu s ostatními výše uvedenými změnami podpor osob se zdravotním postižením?

Položenou otázku vnímám velmi citlivě a mohu vás ubezpečit, že práci lékařské posudkové služby sociálního zabezpečení sleduji pozorně. Na nutnosti úpravy systému sociálních služeb a posuzování stupně závislosti se v roce 2011 dohodli ministr Jaromír Drábek a předseda Národní rady osob se zdravotním postižením Václav Krása. Rozsah a obsah změn se promítl do novely zákona o sociálních službách a novely jeho prováděcí vyhlášky, které platí od 1. 1. 2012. Novely zohlednily poznatky praxe a analýz a také odstranily neefektivní a nehumánní postupy. Posílily přístupy k vnímání a posuzování dlouhodobě nepříznivé zdravotně sociální situace a potřeby každodenní péče, pomoci nebo dohledu. Osvědčilo se i víceúčelové využití posudku o stupni závislosti pro vydání průkazu osoby se zdravotním postižením. Po roce mohu říct, že novým způsobem posuzování se snížila míra subjektivního pohledu a posílily se proklientské přístupy i potřeby osob s velmi těžkým zdravotním postižením, včetně dětí. Naše údaje ukazují na vstřícnost ke klientům. V roce 2011 byl SZ I uznán u 37 442 osob, SZ II u 36 089 osob, SZ III u 23 309 osob a SZ IV u 17 546 osob. V roce 2012 byl SZ I uznán již u 42 115 osob, SZ II u 38 200 osob, SZ III u 29 289 osob a SZ IV u 21 074 osob. Věřím, že až se čtenáři časopisu s výsledky seznámí, ocení pozitivní dopady sociální reformy v oblasti sociálních služeb. Pokud zjistím, že se některá řešení v rámci sociální reformy a příspěvku na péči neosvědčila, zasadím se o změny.

Co by člověk neměl nikdy udělat, čemu by se neměl zpronevřit, jaké hodnoty Vy sama považujete za posvátné?

Nikdy by se neměl zpronevřit své rodině a svému svědomí. Hodnotou pro mě jsou rovněž zásady.

Máte nějaké poselství pro své potomky, něco, nač by ve svých životech neměli zapomenout?

Neměli by zapomenout na svoji rodinu a neměli by se nikdy litovat.

Co Vás baví, při čem si odpočínáte, jaký druh literatury máte ráda, kterému umění fandíte?

Velmi ráda čtu historické romány, hraji na housle a baví mě také příroda a procházky v ní. Svůj čas věnuji také svým vnoučátkům. ♡

Stěhování Poradny NRZP ČR pro Pardubický kraj

Poradna NRZP ČR pro Pardubický kraj od 1. ledna 2013 působí v nových bezbariérových prostorách. Najdete ji v objektu Domu s pečovatelskou službou a Pardubické lékařské pohotovosti v ulici Erno Košťála č. 1013 v Pardubicích na Dubině. Naši poradci a právníci Vám bezplatně pomohou v pondělí a ve středu v rozšířených úředních hodinách od 8 do 17 hod., v dalších dnech po předchozí dohodě.

Více informací na tel.: 466 952 423, 736 751 202.

E R G O N

Rehabilitační a polohovací pomůcky

Vám pomohou nejen po operacích, ale také

- při cvičení
- při rehabilitování
- k polohování
- napomáhají zamezení vzniku dekubitů
- podporují bazální stimulaci

Aktuální nabídka zahrnuje:

- antidekubitní podložky
- rehabilitační podložky
- polohovací pomůcky
- relaxační podložky a polštáře

více informací o dalších produktech na obchod@ergon.cz nebo na tel. 234 123 265
ERGON a.s., Papírenská 1, 160 00 Praha 6

www.ergon.cz

System posuzování pro příspěvek na péči a průkazky je třeba změnit

Před více než rokem vstoupily v účinnost zákony a vyhlášky, jimiž se změnil způsob posuzování pro příspěvek na péči a průkazky TP, ZTP, ZTP/P, jakož i způsob přispívání na pomůcky a další podpory poskytované osobám se zdravotním postižením.

Ačkoliv Národní rada osob se zdravotním postižením od počátku proti chystaným právním normám se vši rozhodností **protestovala** a podávala velmi věcné námítky, tehdejší představitelé vedení MPSV od tohoto úmyslu neustoupili. Vysvětlovali jsme jim, že to způsobí mnoha lidem, kteří mají i tak v životě těžké postavení, další obtíže a že podpory jim dosud umožňují zachovat alespoň základní životní standard. Vylíčili jsme jim **těžké životní situace**, do nichž se osoby se zdravotním postižením kvůli ztrátě podpor mohou dostat. Upozorňovali jsme je, že ty zdánlivé úspory, které má změna přinést, budou mít pro stát a společnost neblahé důsledky v podobě **zvýšených výdajů** na kompenzaci škod, které snížení podpor těmto osobám přinese.

Po roce fungování tohoto systému lze říci, že se splnilo naše neblahé očekávání. Svědčí o tom namátkový výběr (viz níže) těch případů, jež jsme na Národní radě dostali. Většinou mají podobu zoufalých dotazů, kdy se lidé ptají, co si mají počít, když stát, který je má chránit a pomáhat jim, se k nim chová tímto způsobem. Také my, na Národní radě, jsme zoufalí, protože často nevíme, jak bychom odpověděli tak, abychom pomohli nastalé problémy řešit. **Současná právní norma totiž má jen málo dobrých řešení.**

Změnit špatný zákon je vždy velká svízeľ. Avšak v tomto případě se o to musíme všemi silami zasadit, protože současný stav je neúnosný. Nejprve se musí **napravit křivdy**, k nimž došlo i podle dosud účinného zákona. Souběžně s tím je nutno alespoň **korigovat stávající legislativu** tak, aby nedocházelo k dalším pochybením. A konečně je nezbytné **přichystat** s odborníky i těmi, jichž se to týká, tedy uživateli, takový

system posuzování, který bude adresně, a tudíž hospodárně a účinně kompenzovat zdravotní postižení tak, aby se všichni občané tohoto státu mohli zařadit do společnosti.

Jak je vidět z rozhovoru s ministryní práce v tomto časopisu, náš **pohled**, totiž pohled uživateli, **je jiný než pohled tvůrce zákona**, tj. MPSV. Ministryně v rozhovoru argumentuje kromě jiného tím, že příspěvek na péči podle nové právní úpravy byl přiznán vyššímu počtu lidí. Pro tento nárůst však je vysvětlení především v **demografickém vývoji**, nikoliv ve více proklivtském přístupu. Zejména diskutabilní je tvrzení o snížení míry subjektivního přístupu. Následují příklady a ukázky chyb v systému, v krátkých dotazech a komentářích.

Na co legislativa nepamatuje

Co mám dělat proti rozhodnutí ÚP ohledně stanovení stupně závislosti u mé dcery, která onemocněla akutní lymfoblastickou leukémií? Stanovili jí II. stupeň závislosti, přičemž dcera není schopna se o sebe postarat sama. Sice je jí

skoro sedmnáct let, ale tělesná váha činí 37 kilogramů a upadá do stavů bezvědomí.

Ani podle nového posuzování se nedá zohlednit **rychlé kolísání výkonnosti** takového žadatele, jako je uveden zde, a to, že mimořádnou péči potřebuje i v úkonech, jež při dobré kondici zvládá.

Jen průkazka

*Maminka (81) dostala příspěvek na péči I. stupně. Potřebuje průkazku ZTP/P, protože neujde ani krok bez pomoci. **Nechceme peníze, pouze tento doklad**, který by nám usnadnil dovoz k lékaři. Avšak když jsem na sociálním odboru oznámila, že příspěvek na péči nechceme, řekli, že opravdu nevědí, jak postupovat.*

Jak je vidět, **legislativa na takový případ nepamatuje**, ačkoliv na to zástupci NRZP ČR opakovaně upozorňovali. Viz i dále.

O příspěvek na péči nežádám, žádám pouze o průkaz ZTP, resp. mimořádné výhody II. stupně, které mi byly přiznávány po dobu dvanácti let dodnes.

Průkazky

*Poradte mi, zda v souvislosti s příspěvkem na péči pro synovo postižení (metabolické a psychické) by mohl mít nárok i na průkazku ZTP, dojíždí totiž do speciální školy. Abych byla upřímná, nerozumím tomu a **na sociálním odboru se mi adekvátního vysvětlení také nedostalo.***

Ani na úřadech práce, tedy tam, kde by měli vědět vše, co se týká změn v zákoně, se v **souvislostech posouzení nevyznají**. V rozhodnutí ÚP pravděpodobně byla chyba i dle současné legislativy, pokud totiž má žadatel závažné psychické problémy, nezvládá životní potřebu „orientace“ a vzniká mu nárok na **ZTP/P**.

*S pomocí francouzských holí si dojdu nakoupit. Donedávna jsem jezdil městskou hromadnou dopravou, ale jelikož můj průkaz ZTP již není platný, už zdarma nemohu. Přitom mám časté cesty k lékaři atd. Nemožu stále pochopit, jak je možné, že **po asi třinácti letech mi má být ZTP odebráno**, když s věkem se mé problémy a hlavně bolesti prohlubují.*

Před změnou bylo z **diagnózy zřejmé, jakou průkazku** má žadatel dostat. Nyní se posuzuje podle tzv. životní potřeby „mobilita“, jež nepokrývá všechny potřeby osob, které mají s pohybem potíže. Viz i dále.

*Dle zdravotní posudkové komise **nesplňuji některá kritéria** pro přiznání průkazky ZTP/P (jsem prý dostatečně mobilní, neboli akademicky řečeno nedostatečně imobilní). Můj zdravotní stav se však v posledních čtyřech letech postupně podstatně **zhoršil**, byl jsem letos již 2x hospitalizován. Nedoжду k zastávkám veřejné dopravy, k lékařům, úřadům, na nákupy. Nechápu, že jsem byl 20 let uznán jako imobilní člověk a najednou jsem nedostatečně imobilní, i když se ke shora uvedeným potížím přidružily další. Vidím tady nějakou disharmonii v **posuzování**.*

Sporné případy

*Mám dvacetiletého autistického syna, jemuž byl přiznán **II. stupeň příspěvku na péči, zatímco před osmnáctým rokem věku mu byl uznán IV. stupeň**. Absolvovala jsem všechny tři možnosti odvolání. Tento stát je nepřitelem slabých. Není možné žádat pomoc u EU?*

Změnit špatný zákon je vždy velká svízeľ. Avšak v tomto případě se o to musíme všemi silami zasadit, protože současný stav je neúnosný.

Zde je velmi těžké určit, zda došlo, či nedošlo k pochybení. Osoby nad osmnáct let věku se totiž posuzují podle takových **pravidel, jež jsou pro dospělého nepřiznivější**. Jako kdyby se v postižení úderem osmnáctého roku něco změnilo.

*Požádal jsem si o zvýšení příspěvku na péči z důvodu zhoršení svého zdravotního stavu po ložské operaci oka. Na operované oko **nevidím** vůbec nic a na druhém oku mám zbytky zraku. Přesto jsem byl posouzen tak, že mi náleží první stupeň příspěvku na péči ve výši 800 Kč.*

V tomto případě lze jen stěží bez **osobního kontaktu** posoudit, kolik životních potřeb žadatel nezvládá. U konkrétních žadatelů se to totiž i při stejné diagnóze liší.

*Pečuji o manžela, který má po operaci mozkového nádoru II. stupeň **invalidity** a **příspěvek na péči** ve III. stupni. V průběhu roku z důvodu změny v osobnosti a chování byl soudem zbaven způsobilosti. Při znovuposouzení posudkovým lékařem mu sice byl přiznán III. stupeň invalidity, ale snížen příspěvek na péči na II. stupeň.*

Také v tomto případě lze jen stěží bez **osobního kontaktu** posoudit, kolik životních potřeb žadatel nezvládá. Systém posuzování pro invaliditu se totiž podstatně liší (dělá se z tabulek s diagnózami) a má kompenzovat **pracovní neschopnost** způsobenou postižením, zatímco příspěvek na péči má být finanční podporou pro pomoc prostřednictvím dalšího člověka při uspokojování běžných **každodenních potřeb** (posuzuje se podle deseti životních potřeb).

Odbornost posudkářů

*Existuje ještě nějaká metodika k posuzování stupně postižení? Posudkový lékař nám totiž **nechce uznat** za nezvládnutou například životní potřebu „stravování“, protože se syn nají lízící. Nezajímá ho, že si sám nenaberte jídlo a nenalije pítí, nenaporcuje jídlo. Platí ještě, prosím, že když nesplňuje některý z úkonů, nesplňuje celý bod?*

V rozhodnutí ÚP byla zřejmá chyba i dle současné legislativy, výše uvedená potřeba byla posudkovým lékařem **špatně vyhodnocena**.

*Vloni v listopadu diagnostikovali mé dceři **diabetes melitus**. Je jí 3,5 roku, musíme jí aplikovat inzulín 4 až 5 krát denně, přizpůsobovat stravu, všechno hlídat. Zažádala jsem tedy o příspěvek na péči a byl mi zamítnut.*

V rozhodnutí ÚP byla zřejmá chyba i dle současné legislativy, u tohoto dítěte jde

zcela zjevně o mimořádnou péči přinejmenším u životních potřeb: „stravování“, „péče o zdraví“ a „osobní aktivity“. Žadatelka nebyla posudkovým lékařem **správně vyhodnocena**.

*Pečuji o pětiletého syna s **celiakii**, chodí do školky, vařím mu a donáším mu tam jídlo. Příspěvek na péči mu byl odňat k 1. 7. 2012. Proti tomu jsem se odvolala, ale ani v odvolacím řízení mu příspěvek nebyl přiznán.*

Při této diagnóze **se zpravidla uznávají** jako nezvládnuté životní potřeby: „stravování“, „péče o zdraví“ a „osobní aktivity“.

*Mám dceru s diagnózou **atypický autismus a ADHD**. Skoro v každém papíru od lékaře, který šel k lékařské posudkové službě, je zmíněno, že je nutná dopomoc a dohled atd. při všem, a přitom v posudku se píše: „není důvod nezvládat základní životní potřebu stravování, neboť motorika horních končetin je v normě“. Je zřejmé, že posudková komise **nezohlednila** problémy s jemnou a hrubou motorikou uvedené ve zprávách. **Nedošlo ani k řádnému prošetření mých námitek** ani nebyly řádně zohledněny všechny lékařské zprávy ani **nečetli posudek** vydaný ze SPC. Ve vyjádření komise dále stojí: „U posuzované bude*

*pak zřejmě samozřejmostí dopomoc a **ještě intenzivnější péče** a zaučení v rámci sebeobslužných úkonů, a to zejména výchovným působením v rodině“. Jako by nevěděli, že dceřina porucha je naprosto*

*neovlivnitelná výchovou, nelze ji léčit, jen zmírňovat symptomy, např. agresi, že psychická porucha jednoznačně znamená, že problémy v sebeobslužnosti nejsou problémem výchovným, nýbrž zdravotním. **Zamítli nám i odvolání**. Nemohu ani do zaměstnání, školka je jen na čtyři hodiny a dceru musím dovézt se dvěma přestupy či dopravovat autem, máme omezenou dostupnost autobusu, nejsme z města.*

Všechna uvedená **rozhodnutí jsou v rozporu** s prováděcí vyhláškou (u osob s poruchou autistického spektra je také stravování problém z psychických důvodů), se správním řádem (nezohlednění odborných zpráv a námitek), metodikou ČSSZ (nevyřazení se s odbornou stránkou skutečností důležitých pro posouzení).

Přístup „kompetentních osob“

*Chtěla jsem se zeptat, proč musíme **každé dva roky chodit po doktorech**, aby prodloužili příspěvek, když diagnózu máme.*

Pokud se podle dosavadních lékařských poznatků nemá zdravotní stav podstatně **měnit**, je to nepřijatelné.

*Moje družka je od roku 2004 odkázána na berle a pomoc druhých, po dlouhých tahanicích dostala první stupeň. Na sociálním odboru v Sokolově jí rovnou řekli, že si **žádost podat může, ale že stejně nic nedostane**.*

Není to ojedinělý případ, kdy se na žadatele vykonává **nátlak**.

Výše uvedené případy svědčí o tom, že současná **legislativa má mezery**, jež přinášejí zbytečnou trápení.

Samostatné pojednání by zasloužila velmi pochybná odborná zdatnost některých lékařů pracujících pro posudkovou službu a úředníků úřadů práce. Stejně překvapivé jako nehorázné je, že **proti posudku se nelze odvolat!**

Systém přizpůsobený pro posuzování potřebnosti příspěvku na péči **se nehodí pro posouzení** pro průkazky TP, ZTP a ZTP/P a příspěvek na mobilitu. Vzájemně

..... **“**
V systému, který má být sociální, je sociální práce potlačena, sociální posudek se bere pouze jako bezvýznamný papír, jež někteří ani nezohledňují a s nímž ani nepolemizují, a to i přestože to metodika ČSSZ to výslovně nařizuje.

propojení vede jak ke zbytečnému plýtvání (výše uvedené případy nebo např. z propojení průkazky s příspěvkem na mobilitu vyplývá proplácení tohoto příspěvku lidem s poruchami sluchu, kteří sami říkají, že to

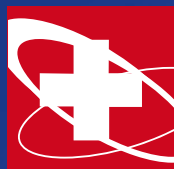
nepotřebují), tak ke křivdám.

Vybrali jsme z množství případů pouze několik a jen namátkou. A přece svědčí o zásadním nedostatku stávajícího systému. Tkví v tom, že z medicínské dokumentace nelze posoudit sociální dopady zdravotního postižení. V systému, který má být sociální, **je sociální práce potlačena**, sociální posudek se bere pouze jako bezvýznamný papír, jež někteří ani nezohledňují a s nímž ani nepolemizují, a to i přestože to metodika ČSSZ to výslovně nařizuje. Přes veškerá doporučení v metodice jen nepatrný počet posudkových lékařů viděl pacienta osobně, natož aby ho posuzoval v jeho přirozeném prostředí. Takže lze i prostým rozumem pochopit, že **posuzování tak, jak je, nefunguje tak, jak má.** ♥

NON-HANDICAP

17. SPECIALIZOVANÁ VÝSTAVA PRO ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÉ

PRAGOMEDICA

35. ROČNÍK ZDRAVOTNICKÉHO VELETRHU

23. - 25. 10. 2013

Výstaviště Praha - Holešovice

www.incheba.cz

**BOHATÝ
DOPROVODNÝ
PROGRAM**

INCHEBA
EXPO PRAHA

Blíží se jubilejní 10. ročník udílení cen MOSTY

Text: Michal Dvořák
Foto: Jan Jirouš

Desátý ročník udílení cen MOSTY se stěhuje do Žďáru nad Sázavou, kde budou 21. března slavnostně vyhlášeni letošní vítězové. Celkem bylo do jubilejního ročníku nominováno 70 projektů a osobností. Posuzování návrhů probíhá ve dvou kolech. V 1. kole vybrala 18. ledna nominační komise, složená z členů představenstva NRZP ČR, pět nejlepších návrhů v každé kategorii. Finalisty desátého ročníku jsou:

Kategorie I.

- **Knihovna Jiřího Mahena v Brně** – za bezbariérovost a soustavnou péči o uživatele s různými druhy handicapů v Knihovně Jiřího Mahena v Brně.
- **Městská část Praha 6** – za webovou aplikaci www.bezbarierova6.cz. Šestka bez bariér přináší informace o přístupnosti vybraných objektů na území městské části Praha 6.
- **Městský úřad Ostrov** – za dlouhodobou podporu služeb a aktivit ve prospěch osob se zrakovým postižením.
- **Odbor sociálních věcí Karlovarského kraje** – za vytvoření koncepce péče o osoby s duševním onemocněním na zemí kraje.
- **Pardubický kraj** – za podporu osob se zdravotním postižením a jejich organizací.

Kategorie II.

- **Archipel** – za provoz chráněné dílny a pořádání kulturních akcí na zámcích a hradech pro děti s postižením.

- **Český rozhlas Olomouc** – za podporu publicity o osobách se zrakovým postižením.
- **Taneční skupina VerTeDance** – za zapojení tanečnic se zdravotním postižením do skupiny.
- **Vodafone Czech Republic** – za službu eScribe umožňující osobám se sluchovým postižením dorozumívat se vizuální komunikací.
- **ZOO Liberec** – za zpřístupnění zahrady, toalet a občerstvení osobám na vozíčku.

Kategorie III.

- **Jaroslav Paur** – za celoživotní podporu osob se sluchovým postižením.
- **Hana Rabenhauptová** – za mnohaletou činnost ve prospěch osob se zdravotním postižením ve městě Prachatice.
- **Pavel Rogaczewski** – za mimořádné zásluhy ve prospěch osob se zdravotním postižením v Karlovarském kraji od roku 1969.
- **Heřman Volf** – za výkon, kterým všem handicapovaným ukázal, že se v životě dá prosadit a uskutečnit náročné cíle.
- **Jaroslav Winter** – za aktivní začleňování osob se sluchovým postižením do společnosti.

Kategorie IV.

- **Milan Jančo** – za systematické dokumentování přístupnosti památek spravovaných Národním památkovým ústavem z hlediska potřeb a požadavků návštěvníků s pohybovým omezením.
- **Marta Labojová** – za osobní podíl na implementaci nových metod vzdělávání dětí s těžkým zdravotním postižením.
- **Eva Sikorová** – za dlouhodobou aktivní pomoc handicapovaným osobám a studujícím seniorům.
- **Jan Škrkal** – za nápad a realizaci pěti Parkinsoniád s cílem zapojit nemocné z celé Evropy.
- **Jaroslav Švenda** – za celoživotní pomoc a podporu občanským sdružením na pomoc osobám se zdravotním postižením.

Akce se bude konat od 15.00 hodin v Domě kultury ve Žďáru nad Sázavou (Dolní 183/30).

Patronkou ceremoniálu bude stejně jako při minulých ročnících Livia Klausová, která se účastní předávání cen nepřetržitě od roku 2007. Záštitu nad letošními akcí převzal i hejtman Kraje Vysočina Jiří Běhounek.

Moderátorem slavnostního odpoledne bude Aleš Cibulka a během ceremoniálu

vystoupí dětský pěvecký sbor Žďaráček, barytonista Jakub Pustina, skupina K.T.O a zpěvák Lada Kerndl.

Partnery 10. ročníku jsou Kraj Vysočina, město Žďár nad Sázavou, Metropolitní univerzita Praha, Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Žďár nad Sázavou, Hotelová škola Světlá a Obchodní akademie.

Přijměte pozvání na akci. Vstup je zdarma, svoji účast však musíte potvrdit do 14. 3. 2013 na e-mailové adrese m.dvorak@nrzp.cz.

info

V zájmu podpory aktivit přispívajících ke zlepšení postavení osob se zdravotním postižením a jejich participace začala NRZP ČR v roce 2003 s pravidelným vyhlášením ceny MOSTY. Cena je udělována za mimořádnou aktivitu nebo čin ve prospěch občanů se zdravotním postižením, a to ve čtyřech kategoriích:

- Cena pro instituci veřejné správy za mimořádnou aktivitu nebo čin ve prospěch občanů se zdravotním postižením;
- Cena pro nestátní subjekt za mimořádnou aktivitu nebo čin ve prospěch občanů se zdravotním postižením;
- Cena pro osobnost hnutí osob se zdravotním postižením;
- Zvláštní cena udělována za mimořádnou aktivitu nebo čin ve prospěch občanů se zdravotním postižením.

Představujeme členské organizace NRZP ČR

Text: Jana Hrdá

Oáza Hodonín – středisko speciálních služeb

Středisko speciálních služeb bylo založeno v roce 1994 a má 47 členů. Pořádá vzdělávací, kulturní a sportovní akce nejen pro osoby se zdravotním postižením, ale i pro širokou veřejnost (každoroční Slováký humanitární ples v Dolních Bojanovicích). Organizuje poznávací a ozdravné pobyty u nás i v zahraničí. Pořádají se tu užitečné **kurzy** (PC) a **semináře** (právní minimum, zdravotně, sociální služby, kompenzační pomůcky), učí se hudební výchova (hra na strunné nástroje), ergoterapie. Provozují se speciální sportovní disciplíny: zvuková střelba pro nevidomé, ruské kuželky-gorodky, výuka jízdy na kolech DUPLEX, TANDEM a na tříkolce, sjíždění řek na raftech.

Stěžejním cílem Oázy je výstavba bezbariérového víceúčelového areálu v Hodoníně-Rybářích, který slouží nejen k bydlení osob s těžkým zdravotním postižením, ale i k akcím občanského sdružení a jiných organizací. Areál je koncipován jako ucelený komplex

obytných a správních budov, sportovišť, zahrad, prostorů pro odpočinek a rehabilitaci. Členové pracují dobrovolně bez nároku na mzdu v rámci pravidelných víkendových brigád a týdenních pobytů, pod vedením a kontrolou stavebních inženýrů a projektantů. Tato činnost se již stala některým z nich posláním a životní náplní. Po dobudování areálu zde najdou osoby se zdravotním postižením i pracovní uplatnění.

Oáza poskytuje i některé velmi zajímavé speciální služby, například distribuce palivového dříví pro bezdomovce a potřebným klientům, doprovod osobám nevidomým a s těžkým tělesným postižením doma i v zahraničí, pomoc při instalaci PC také v rodinách klientů, dále při vedení účetnictví a zpracování daňového přiznání, při údržbě a opravách motorových vozidel klientů, a dokonce pomoc při drobných stavebních úpravách bytů.

„Jsme skupina zdravotně handicapovaných osob, jež nechce čekat, až pro nás společnost něco udělá, ale chceme sami

přispět k řešení problémů handicapovaných osob formou péče mimo státní ústavy,“ píše se na webových stránkách občanského sdružení Oáza Hodonín. „Na pozemcích v areálu Oázy jsme sami vybudovali veškeré inženýrské sítě, včetně přípojek a zpevněné přístupové cesty. Areál byl rekultivován a oplocen, budovy strženy či asanovány. Je propojen se sousedním sportovním areálem Sokolu Hodonín a s městským koupalištěm. Myšlenka vybudování komplexu si získala příznivce i z řad drobných živnostníků a větších firem, kteří svou práci v našem areálu v převážné míře odvádějí za režijní náklady nebo přispívají jako sponzoři.“

Sídlo organizace:
Rybářská 32, 695 01 Hodonín
Telefon: 608 149 306
E-mail: oaza.hod@seznam.cz
Představitel organizace: Mgr. Josef Černý
http://oazahodonin.cz/?page_id=55

Sdružení pro komplexní péči při DMO

Sdružení, jež brzy po roce 1989 založili **samotní lidé se zdravotním postižením**, vedli je a rozvíjeli, bylo mnoho. Jedním z nich bylo Sdružení pro komplexní péči při dětské mozkové obrně. Stanovilo si za cíl zkvalitnění života lidí s dětskou mozkovou obrnou (DMO) v České republice. Členové sdružení se zaměřili na **informování** veřejnosti, co je DMO, na **prevenci** jejího rozvoje, pořádání rehabilitačních kurzů s psychosociálním poradenstvím pro mládež a dospělé s DMO tak, aby se stali v každodenním životě samostatnějšími. Činnosti se zúčastnilo mnoho lidí, a to se svými ideály, obrovským nasazením a vynaloženým časem. Byli to nejen zaměstnanci a jiní spolupracovníci, ale i členové a dobrovolníci. Chod SDMO má na starosti pět lidí, profesionální služby zajišťuje celkem třináct zaměstnanců.

Sdružení v hlavním městě Praze a Středočeském kraji prostřednictvím registrovaného neziskového zdravotnického zařízení SDMO poskytuje nejen odbornou lékařskou poradnu, ale také plně kvalifikovanou bezplatnou fyzioterapii. Mimo to osobám starším sedmi let sociální služby poradenství

(i lékařské), psychologickou a psychoterapeutickou podporu v „Klubu otevřených srdcí“. Dále je tu fotokroužek, arteterapie, kurz tvůrčího psaní apod., pořádají se přednášky, osvětové akce, výlety, rekondiční pobyty, půjčují se kompenzační a komunikační pomůcky apod. a pěstují se i další klubové aktivity.

Na stránkách SDMO se dočteme mimo jiné: „Naší snahou je nabídnout možnost tvořit a být užitečný. Prostřednictvím aktivit dochází přirozenou cestou k důležitému prohlubování pocitu vlastní nezávislosti a posilování sebevědomí. Touto cestou lze reálně dospět k maximální možné míře **integrace** každého jedince do běžného běhu života.“

Finanční prostředky získává sdružení nejen z dotací MPSV, MZ, MK, MHMP, městských částí Prahy, ale též z různých nadací a od sponzorů. Při zajištění služeb klientům s DMO pomáhali sdružení i různí dárci, kteří poskytovali drobnou materiální pomoc.

Věra Hrádková líčí, jak konkrétně pomáhají klientům: „Například k nám přišla matka se dvěma syny, kteří mají DMO. Manžel ji bil a celou rodinu terorizoval tak, že kluci

nechodili do školy a byli zanedbaní. Pomohli jsme jim v procesu odpoutání se od předchozího života, nalezení potřebných jistot a nových možností. Oba kluci dochodili školu a pokračují úspěšně ve studiích, všichni žijí normální život. Nebo jednoho staršího pána s DMO, jenž byl již zcela apatický, zahořklý a zklamaný, jsme natolik povzbudili, že patří k neaktivnějším klientům, hoří nadšením a přes vysoký věk se nadšeně učí novým dovednostem. Máme k práci nejlepší motivaci. Už proto, že své služby organizujeme přeci my sami pro sebe, své příbuzné a známé. Pokud se tedy cítíme lépe my, lze předpokládat, že se cítí lépe také všichni další naši klienti.“

Zkratka: SDMO
Sídlo organizace:
Klimentská 9, 110 00, Praha 1
Telefon:
222 310 803, 296 245 678, 602 727 472
E-mail: sdmo@dmoinfo.cz
Web: www.dmoinfo.cz
Počet členů k 31. 1. 2013: 62
Představitel organizace:
PhDr. Mgr. Libor Novosád, Ph.D.

Svépomocné sdružení rodičů a přátel zdravotně postižených dětí DANETA

Sdružení Daneta, které má v současné době 105 členů, poskytuje od roku 1993 svoje služby občanům se zdravotním postižením. Činnost sdružení se sice zaměřuje zejména na děti s kombinovaným postižením, ale využívá jich také řada dospělých i seniorů. Celkový počet klientů dosahuje cca 130 osob ve věku od tří let až po seniory bez omezení horní hranice věku.

Pracovníci organizují mimoškolní aktivity, aktivizační zájmovou činnost osob se zdravotním postižením, zajišťují prezentaci na výstavách a soutěžích, pomáhají při psycho-rehabilitačních pobytech a při získávání rehabilitačních a kompenzačních pomůcek. Pořádají přednášky, besedy, kurzy, vzdělávací akce a školení pro klienty, rodiče, pedagogické pracovníky i ostatní zájemce. Pomáhají také při zajišťování provozu denního stacionáře a chráněného bydlení.

Daneta nabízí klientům zcela unikátní příležitost účastnit se důstojného života

a rozvíjet svou osobnost v rámci možností, které jim nabízí jejich zdravotní postižení, integrovat se do společnosti. To vede k podstatnému zlepšení jejich fyzického a psychického stavu a zvýšení jejich osobní spokojenosti.

Svépomocné sdružení je také zaměstnavatelem osob se zdravotním znevýhodněním. Zájemci zde mohou najít uplatnění od práce manuální až po vedoucí funkci, přičemž vycházíme z individuálních možností a schopností jedince. V chráněné dílně také absolvují praxi studenti učiliště Danety.

Pro finanční zajištění své činnosti se Daneta zúčastňuje grantových programů Magistrátu města Hradec Králové a krajského úřadu. Obrací se také na ministerstva, nadace i na sponzory a dárce z řad soukromých firem a obyvatel.

Eva Kmínková o svém sdružení vypráví: „V současné době na chráněných pracovních místech zaměstnáváme šestadvacet osob se zdravotním postižením. V chráněné dílně také absolvují praxi studenti učiliště Da-

nety a po ukončení studia zde mohou najít uplatnění a získat vhodné pracovní místo. Například do naší chráněné dílny nastoupila pracovnice, která s ohledem na rozsah a stupeň svého postižení neměla šanci uplatnit se na běžném pracovním trhu. Příchodem do dílny se dostala do kolektivu zaměstnanců, kteří si mezi sebou vybudovali krásný přátelský vztah a vzájemně si pomáhali. Získala nové přátele a naučila se spoustu nových věcí. A hlavně si uvědomila, že i přes své postižení dokáže dělat stejně dobrou práci jako zdraví lidé.“

Zkratka: Sdružení DANETA

Sídlo organizace:

Nerudova 1180, 500 02 Hradec Králové

Telefon: 495 535 955

E-mail: info@daneta.cz

Web: www.daneta.cz/svepomocne-sdruzeni

Počet členů k 1. 1. 2013: 105

Představitel organizace:

Mgr. Věra Kosinová – předsedkyně

Znáte tuto paletu?

Je to logo **Umělců Malujících Ústy a Nohama**

Umělci malující ústy a nohama jsou lidé, kteří úrazem, nemocí či vrozenou vadou ztratili tvořivou schopnost rukou. Mnozí z nich jsou upoutáni na lůžko či invalidní vozík. Tito lidé se však nevzdali a navzdory svému osudu rozvíjejí svůj umělecký talent a malují neobvyklým způsobem. Zakladatelem Sdružení byl pan Erich Stegmann, umělec malující ústy (od svých dvou let byl po nemoci ochrnutý na obě ruce). Počet jeho „kolegů“ rostl a dal vzniknout výše jmenovanému Sdružení malířů v roce 1956. Na celém světě znají lidé malíře malující ústy a nohama hlavně z pohlednic – přání. Umělci představují své práce v podobě vánočních a velikonočních přání, přání ke slavnostním příležitostem a v kalendářích.

Na území České republiky práci těchto malířů představuje Nakladatelství UMÚN, s.r.o., se sídlem v Liberci. Nakladatelství UMÚN se nezaměřuje jen na malíře malující ústy a nohama, ale kontaktuje i jiné spoluobčany s tělesným postižením. Do své činnosti a práce při přípravě zásilek přednostně zapojuje lidi s postižením. Dává jim zejména příležitost domácí práce, která je jimi velmi vyhledávaná.

Takto Nakladatelství UMÚN naplňuje a uskutečňuje myšlenku, kterou prosazoval zakladatel Sdružení malířů pan A. E. Stegmann. Zapojit lidi s postižením dle jejich možnosti do práce a umožnit jim vydělávat peníze vlastním přičiněním.

Potěšte se také vy některými obrázky zmíněných umělců.

První hodnocení bank ze strany osob se zdravotním postižením OVB Nejvstřícnější banka – Handicap Friendly

Text: Patrik Nacher

Lidé se zdravotním postižením (OZP) tvoří významnou skupinu klientů bank a také významnou společenskou skupinu. Tato skupina má specifické požadavky na služby a přístup bank, který se v mnohém odlišuje od potřeb a požadavků většinové společnosti. Hodnocení bank z hlediska jejich přístupu a služeb pro tuto skupinu občanů v České republice dosud chybí. Server www.bankovnipoplatky.com od roku 2013 rozšiřuje hodnocení bank z hlediska přístupu ke klientům se zdravotním postižením – tzv. OVB NEJVSTŘÍCNĚJŠÍ BANKA – HANDICAP FRIENDLY.

Jste osobou se zdravotním postižením, máte problémy s dostupností své banky v okolí vašeho bydliště nebo nejste spokojeni s dostupností a zaměřením bankovních služeb své banky? Není vůči vám vaše banka vstřícná? Už nyní můžete své bance dát vysvědčení a upozornit

ji na své problémy. Banku mohou osoby se zdravotním postižením ohodnotit nejen číselnou formou (1 – nejhorší, 10 – nejlepší), ale také formou komentáře a diskusního příspěvku.

OZP mohou na stránkách hodnotit banky ze svého subjektivního pohledu, a to na základě doporučených kritérií. Aplikace pro hodnocení je jednoduchá a srozumitelná. Uživatel OZP ohodnotí každou či jen některé z bank číselně, případ-

ně i slovně, následně využije velmi stručného registračního formuláře na konci stránky s hodnocením. Hodnotit může každá OZP jednou za čtvrtletí.

Partnerem projektu je Národní rada osob se zdravotním postižením ČR.

Cíle projektu:

- Hodnocení bank z pohledu OZP. Jedná se o hodnocení z hlediska těch občanů, kterých se toto hodnocení bank skutečně týká.
- Informační – poskytnete OZP, ale i celé veřejnosti objektivní a rozsáhlé informace o opatřeních, službách, produktech a projektech bank, které směřují ke zlepšení

postavení klientů se zdravotním postižením. Tyto informace budou dostupné v prvopočátku na stránkách projektu hodnocení www.vstricnabanka.cz.

postzději je bude možné rozšířit i na tisk specializované brožury či jiného média, např. zvukového pro občany se sluchovým postižením.

- Vzdělávací – projekt nemá pouze ambice hodnotit banky z pohledu OZP, ale tyto občany také vzdělávat a rozšiřovat jejich finanční gramotnost. Je známo, že skupina OZP má výrazně horší přístup k informacím, které se týkají finančních otázek, bankovníctví či financí obecně. Tento handicap chce projekt postupně odstraňovat. Do budoucna chceme pořádat přednášky pro osoby se zdravotním postižením, na nichž se bude vedle organizátora podílet i společnost OVB Allfinanz, a.s., prostřednictvím svých lektorů. Dále plánujeme vydávat učebnice, časopisy či brožury obsahující problematiku finančního vzdělávání orientovanou na specifika skupiny osob se zdravotním postižením. Do vzdělávacích projektů chce organizátor zapojit i banky, které budou ochotny se na vzdělávání OZP finančně i organizačně podílet.
- Společenský a zábavný – projekt si klade za cíl nejen splňovat výše uvedené přínosy a cíle, ale také chce OZP zábavnou formou zapojovat do problematiky bankovníctví, bankovních služeb či problematiky financí obecně. OZP tak mohou o věci aktivně diskutovat nejen mezi sebou, ale i s veřejností obecně a stejně tak mohou diskutovat i se zástupci bank a dalších finančních či státních institucí.
- Zpětná vazba pro banky – banky získají díky projektu unikátní a hlavně praktické informace o potřebách a přáních OZP. Stejně tak se dozví o jejich problémech, stížnostech, výhradách k současné politice a přístupu jednotlivých bank. Projekt tak má ambici nahradit drahé a často neefektivní průzkumy bank týkající se potřeb OZP, a to snadnou a efektivní formou.

Systém hodnocení bank:

Systém hodnocení bude mít dva pilíře.

- Hodnocení porotců – využití současných porotců a rozšíření jejich záběru hodnocení o tuto problematiku.
- Hodnocení osob se zdravotním postižením – hodnotí ty osoby, kterých se hodnocení týká přímo v praxi.

Hodnocení pak bude vyhlášováno každé čtvrtletí zvlášť jako další podkategorie výsledků, kdy bude vyhlášována OVB Nejvstřícnější banka – Handicap friendly. Podstatné pro hodnocení bank a případných změn budou konkrétní realizovaná opatření bank v daném segmentu za dané čtvrtletí. Jednou za rok pak bude na tiskové konferenci společně s Nejvstřícnější bankou roku vyhlášena i OVB Nejvstřícnější banka – Handicap friendly. ♥

Kritéria hodnocení bank HANDICAP FRIENDLY ze strany občanů se zdravotním postižením

Text: Patrik Nacher

Kritéria hodnocení v projektu HANDICAP FRIENDLY mají za cíl poskytnout nejen lidem se zdravotním postižením, ale i porotcům z NRZP ČR vodítko a možný návod pro jejich hodnocení bank.

Kritéria tak musí reflektovat pohled občanů se zdravotním postižením, jejich problémy, potřeby či specifika. Tato skupina čítá několik stovek tisíc lidí, na jejichž potřeby a poptávku musí umět tuzemské banky reagovat a svými opatřeními pro ně zlepšovat komfort a dostupnost svých služeb.

1) Dostupnost banky a informací pro občany se zdravotním postižením

a. Občané s pohybovým postižením

- bezbariérová dostupnost poboček bank
- bezbariérový přístup k bankomatům
- ochota a empatie personálu banky, a to jak při osobním, tak i telefonickém kontaktu či kontaktu e-mailovou formou, pomoc občanům s pohybovým postižením při vstupu nebo odchodu, nalezení příslušné přepážky či příslušného poradce
- obecné informace pro osoby se zdravotním postižením a jejich dostupnost – letáky, brožury, reklama – například informace o nejbližší bezbariérově přístupné pobočce či bankomatu, kontakt na zaměstnance banky specializovaného na komunikaci s lidmi se zdravotním postižením (vady zraku, řeči, sluchu, pohybu)
- přívětivost, přehlednost a uzpůsobení internetových stránek banky s možností snadné dohledatelnosti informací určených osobám se zdravotním postižením

b. Občané se zrakovým postižením

- speciální úprava poboček bank pro lidi se zrakovým postižením
- speciální úprava a přístup k bankomatům pro lidi se zrakovým postižením
- internetové stránky přizpůsobené pro speciální programy lidí se zrakovým postižením
- přívětivost a srozumitelnost internetového bankovníctví pro občany se zdravotním postižením, snadné telefonické spojení pro vyřízení věcí alternativně
- kontakt na zaměstnance banky specializovaného na komunikaci s lidmi se zrakovým postižením
- ochota a empatie personálu banky, a to jak při osobním, tak i telefonickém kontaktu či kontaktu e-mailovou formou
- obecné informace pro osoby se zrakovým postižením a jejich dostupnost – letáky, brožury, reklama – například informace o nejbližší speciálně upravené a přístupné pobočce či bankomatu

c. Občané se sluchovým postižením

- speciální úprava poboček bank pro lidi se sluchovým postižením

- speciální úprava bankomatů pro lidi se sluchovým postižením
- kontakt na zaměstnance banky specializovaného na komunikaci s lidmi se sluchovým postižením
- obecné informace pro osoby se sluchovým postižením a jejich dostupnost – letáky, brožury, reklama – například informace o nejbližší speciálně upravené pobočce či bankomatu
- zajištění člověka se znalostí znakového jazyka na pobočce při sjednávání produktů či služeb
- pomůcky pro vysvětlení produktů a služeb či podmínek jinak než mluveným slovem (tiskoviny, obrázky apod.)
- přívětivost a srozumitelnost internetového bankovníctví pro občany se zdravotním postižením – pro lidi se sluchovým postižením možnost nahrazující telefonní bankovníctví, přepisy hovorů apod.
- ochota a empatie personálu banky, a to jak při osobním, tak i kontaktu e-mailovou formou

2) Produkty, služby, poplatky

- produkty využívané klienty se zdravotním postižením nebo produkty, které jim jsou přímo určeny. Schopnost banky nabídnout klientovi se zdravotním postižením produkt na míru (jak se tomu děje např. u VIP klientů)
- poplatky flexibilně upravené vůči klientům s konkrétním zdravotním postižením (např. pokud člověk se zdravotním postižením nemůže vybírat z bankomatu, nabídne mu banka alternativně výběr na pobočce za stejných podmínek, jaké jsou u výběru z bankomatu)
- specializované služby banky pro potřeby osob se zdravotním postižením (např. schopnost banky nabídnout službu na míru klientům se zdravotním postižením, služba překladatelů do znakového jazyka, výpis z účtu po telefonu, použití Braillova písma apod.)
- speciální úvěr na pomůcky pro OZP či bezbariérové úpravy bytu, který by byl minimálně úročen

3) Společenská odpovědnost banky

- angažovanost banky v podpoře nadací, ústavů či organizací zabývajících se péčí či službami pro občany se zdravotním postižením
- podpora banky projektům zaměřeným na pomoc občanům se zdravotním postižením
- podpora banky vzdělávacím projektům či školám se zaměřením na vzdělávání občanů se zdravotním postižením (např. finanční gramotnost) ♡

Kde projekt najdete:
Na stránkách www.vstricnabanka.cz v příslušné sekci: <http://www.vstricnabanka.cz/handicap-friendly/>

Ohlédnutí za konferencí Asistivní technologie – bezpečná domácnost a soběstačnost

Text: Jiří Smělý
Foto: mikrostock

První konference na toto téma se uskutečnila pod záštitou MPSV ČR 1. listopadu 2012 v Kongresovém centru Floret v Průhonicích u Prahy.

Sdružení AMBO ji připravilo ve spolupráci s Otevřenou aliancí asistivních technologií, Fakultou elektrotechnickou ČVUT, Technickou fakultou ČZU, Odborem prevence kriminality MV ČR a s mediální podporou odborných časopisů MOSTY, SECURITY Magazin, nakladatelství FCC Public a internetového portálu www.helpnet.cz.

Účelem konference bylo seznámit odpovědné osoby a zástupce zainteresovaných institucí (současné i potenciální uživatele) se současným stavem poznání jak prostřednictvím odborných přednášek, tak i praktických ukázek. Konference byla příležitostí pro firmy podnikající v oboru ochrany majetku a osob k rozšíření jejich nabídky o tento moderní segment služeb. Odpolední program byl věnován diskusi k aktuálním problémům v rámci dvou kulatých stolů (technologická problematika a problémy realizace a využití asistivních technologií).

Konference se zúčastnilo 65 odborníků z oboru i zástupců uživatelů – institucí veřejné a státní správy, ústavů sociální péče a LDN.

Zástupci komerčních firem, vysokoškolských pracovníků, zástupců pečovatelských organizací a občanských sdružení dospěli ke společným závěrům. Podle nich je žádoucí:

- aby elektrické zabezpečovací systémy byly provázány se systémy asistivních technologií a domácí telemedicíny;

- definovat, co je asistivní produkt, a stanovit pravidla pro přidělování koncese k jeho prodeji a instalaci (spolupráce s profesními organizacemi a ČSN, pravidla pro testování a certifikaci);
- definovat zásady pro podporu instalace (zapůjčování) asistivních systémů ze strany státní správy;
- omezit současný „živelný“ stav v nabídce, prodeji a zavádění těchto pomůcek;
- po všech úrovních prosazovat podporu těchto systémů a produktů včetně finanční podpory od státu;
- ustavit odbornou komisi-komoru, která by technické podmínky a provozní pravidla pro tyto produkty definovala;
- uspořádat v příštím roce 2. ročník konference.

Témata přednášek

(většina je v plném znění dostupná na www.ambo.cz)

- **Asistivní technologie jako součást programů prevence kriminality** (JUDr. Tomáš Koníček, odbor prevence kriminality MV ČR)
- **Problematika asistivních technologií a projekt centra asistivních technologií na FEL ČVUT** (Doc. Ing. Lenka Lhotská, FEL ČVUT)
- **Implementace bezpečnostních systémů jako podpora asistivních technologií** (Ing. Zdeněk Votruba, Technická fakulta ČZU)
- **Úloha a cíle sdružení „Otevřená aliance asistivních technologií“** (Ing. Petr Panýrek, OAAT)
- **Vývoj webového informačního řešení pro dohled a telemedicínu a zkušenosti uživatelů v pilotních projektech** (Ing. Jiří Potůček, CSc., Ing. Petr Koranda, Ph.D., 3. Lékařská fakulta UK)
- **HomeBrain – domácí televizní počítač** (Ing. Petr Panýrek, High Tech Park, a.s.)
- **Chytrý dům jako bezpečná infrastruktura i pro seniory a handicapované** (Ing. Jaromír Klaban, Teco, a.s.)
- **Tišňové a signalizační systémy pro starší a zdravotně handicapované osoby žijící osamocené nebo v domovech pro seniory a v ústavech sociální péče** (Ing. Jiří Máša, Petr Kotas, RADOM, s.r.o.)
- **Pečovatelé pod kontrolou** (Miroslava Pohanková, AVARIS, s.r.o.)

V soutěži o nejzajímavější exponát-přednášku zvítězila firma Teco, a.s.

Kulaté stoly, prohlídka expozic

Technologický – moderátor Ing. Petr Panýrek, OAAT

Uživatelský – moderátor Ing. Zdeněk Votruba, Technická fakulta ČZU

info

Asistivní technologie, jinak též technologie přístupnosti, jsou postupy a principy, které umožňují a pomáhají zpřístupnit a sdílet určité informace a pokyny, což je zvláště důležité pro osoby tělesně a zdravotně handicapované a samostatně žijící seniory. Tyto technologie za použití výpočetní a komunikační techniky, speciálních zařízení, přístrojů a pochopitelně softwaru pomáhají nejen zlepšit fyzické či duševní funkce člověka, ale usnadňují mu kvalitnější ochranu proti negativním vlivům okolí (kriminalita, krizové situace, osamocení, povětrnostní podmínky). Jsou vhodné zejména pro tělesně, zdravotně a duševně handicapované osoby a nacházejí využití hlavně ve zdravotnictví, pečovatelských ústavech, domovech důchodců i při řešení individuálních potřeb lidí.

**Moderní výrobní podnik
s nadpoloviční většinou pracovníků
se zdravotním postižením**

- **Výroba reklamních osvěžovačů vzduchu vyráběných na zakázku.**
- **Prodej a potisk reklamních a dárkových předmětů**
- **Výroba osvěžovačů vzduchu značky Edova aromaterapie**
- **Kompletovací práce**
jednoduché kompletování - balení, počítání
vlepování - skládání - vkládání - sešívání
a jiné technologicky nenáročné pracovní operace.
polygrafická výroba
V případě dlouhodobé spolupráce možnost investic do potřebných technologií.
Vlastní logistika - skříňové dodávky i valník do 3,5 t
- **Zámečnické práce, strojní a zámečnická výroba**

Výroba z nerezových ocelí, nerezové výrobky pro potravinářský průmysl.
Výroba ocelových konstrukcí a průmyslových aplikací, dopravní systémy.
Kusové obrábění kovů.
Opravy průmyslových zařízení.
Svařování ocelí, nerezů a hliníku, svařence až do 2,5 t
a další...

www.montgroup.cz

Společnost Mont Group, s. r. o., je firmou, která dlouhodobě zaměstnává nadpoloviční většinu zdravotně znevýhodněných a postižených občanů. Zaměstnávat více jak 7 desítek zdravotně postižených pracovníků nám umožňuje zejména stěžejní výrobní program výroby reklamních a komerčních osvěžovačů vzduchu a kompletovací práce.

Lidé s postižením mají stejná práva i povinnosti, včetně práva na práci, jako lidé bez postižení

Kompletovací práce - zámečnická a strojní výroba - logistika
PRODEJ A POTISK REKLAMNÍCH PŘEDMĚTŮ
 Prodej a potisk reklamních a dárkových předmětů
REKLAMNÍ AROMATICKÉ VISÁČKY

Přenos zkušeností s fondem na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením ze zahraničí do ČR

Text: Václav Krása, Veronika Půrová, Bohumila Miškovská

Registrační číslo projektu:
CZ.1.04/5.1.01/7700088

Národní rada osob se zdravotním postižením ČR realizuje projekt v rámci prioritní osy 5.1. OP LZZ – Mezinárodní spolupráce zaměřený na přenos zkušeností s fondy na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením ze zahraničí do ČR. Projekt si klade za cíl zmapovat fungování fondů na podporu zaměstnávání OZP ve Francii a Rakousku a navrhnout možný systém založení a provozu obdobného fondu v ČR.

V rámci projektu je založena tematická síť, která řeší problematiku zaměstnávání osob se zdravotním postižením, a to nadstavbově formou přenosu zkušeností z Francie a Rakouska. V těchto zemích jsou dlouhodobě funkční fondy na podporu zaměstnávání OZP, do kterých jsou odváděny „sankce“ zaměstnavatelů za neplnění povinného podílu v zaměstnávání OZP. Takto získané finanční prostředky pak různými formami podporují zaměstnávání OZP. Tematická síť je složená z žadatele NRZP ČR a dalších aktérů, kteří se problematice zaměstnávání osob se zdravotním postižením v ČR věnují. Partnery jsou Asociace zaměstnavatelů osob se zdravotním postižením a Unie pro podporované zaměstnávání, Francouzská rada OZP pro evropské otázky a Rakouský pracovní svaz pro rehabilitaci.

Podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením je problémem nejen České republiky, ale i dalších zemí. Stále více se ukazuje, že nástroje, které jsou uplatňovány v rámci aktivní politiky zaměstnanosti, nelze plně aplikovat na podporu zaměstnanosti osob se zdravotním postižením. Problém rekvalifikací, veřejně účelných pracovních míst a dalších nástrojů vždy naráží na problémy spojené s přístupností

prostředí, úpravami pracoviště, využívání zvláštních pomůcek a podobně. Tyto záležitosti nejsou dost dobře řešitelné standardními postupy a nástroji v aktivní politice zaměstnanosti. Proto řada zemí vytváří nové, méně formální postupy, které by dokázaly efektivně podpořit co nejvyšší zaměstnanost osob se zdravotním postižením.

Již v předešlém projektu podpořeného z programu EQUAL, který realizovala Národní rada osob se zdravotním postižením ČR v letech 2005–2007, jsme přišli poprvé s myšlenkou vytvoření zvláštního fondu, tak jak je tomu v jiných evropských zemích, například v Polsku, ve Francii, v Rakousku a dalších státech. Tento fond by měl podporovat projekty určené k vytváření podmínek zaměstnávání osob se zdravotním postižením, a to s využitím jiných mechanismů a postupů, než umožňuje zákon o zaměstnanosti. Základním příjmem tohoto fondu by byly sankční poplatky, které jsou povinni platit zaměstnavatelé, kteří nenaplní povinnou kvótu zaměstnávání 4 % osob se zdravotním postižením. Považujeme tyto sankční peníze za logický zdroj uvažovaného fondu. Úřady práce nejsou v rámci aktivní politiky zaměstnanosti schopny realizovat projekty pracovní rehabilitace, případně sociální rehabilitace, které by připravily osoby se zdravotním postižením k uplatnění na trhu práce. Není pro ně vytvářeno dost vhodných pracovních příležitostí. Uvažovaný fond by v této věci mohl významně pomoci.

Úřady práce nejsou v rámci aktivní politiky zaměstnanosti schopny realizovat projekty pracovní rehabilitace, případně sociální rehabilitace, které by připravily osoby se zdravotním postižením k uplatnění na trhu práce. Není pro ně vytvářeno dost vhodných pracovních příležitostí. Uvažovaný fond by v této věci mohl významně pomoci.

Fondy na podporu zaměstnávání OZP ve Francii

Ve Francii existují dva fondy, do nichž zaměstnavatelé dovádějí finanční prostředky, které jim ukládá zákon z důvodu neplnění povinné kvóty zaměstnání osob se zdravotním postižením. Tuto povinnost stanoví zákon 87-517 z roku 1987 na podporu zaměstnanosti pracovníků se zdravotním postižením pro podniky s více než 20 zaměstnanci. Kvóta činí 6 % zaměstnanců se zdravotním postižením. Sankce neboli příspěvek do fondu se vypočítává vynáobením počtu chybějících osob zahrnutých do povinnosti zaměstnávat osoby se ZP částkou stanovenou podle počtu zaměstnanců podniku (přibližně 3 600 € ročně – 5 400 € ročně za jednu chybějící osobu); příspěvek se může zvýšit až na 1500násobek minimální mzdy (cca 9 €) bez ohledu na počet zaměstnanců, pokud zaměstnavatel neplní stanovenou povinnost déle než tři roky.

Tento zákon rovněž zřídil i státní instituci Agefiph (Asociace pro správu fondu zaměstnanosti osob se zdravotním postižením). Původně se tato povinnost vztahovala pouze na zaměstnavatele v soukromém

sektoru, na ten státní byla povinnost rozšířena až v roce 2007, kdy byl zřízen fond pro státní sféru FIPHFP. Správní radu Agefiph tvoří zástupci zaměstnavatelů, organizací osob se zdravotním postižením, zástupci zaměstnanců a státní úředníci. Prostředky z fondu se rozdělují do 20 regionů, které je dále rozdělují podle svých plánů do 104 departmentů. Každý departmentální úřad má jednoho pověřeného pracovníka fondu, který prostředky fondu v místě spravuje a přiděluje dle aktuálních potřeb a individuálních žádostí. Přidělování prostředků se orientuje zejména na velmi znevýhodněné uchazeče se ZP o zaměstnání a malé

„
Úřady práce nejsou v rámci aktivní politiky zaměstnanosti schopny realizovat projekty pracovní rehabilitace, případně sociální rehabilitace, které by připravily OZP k uplatnění na trhu práce. Není pro ně vytvářeno dost vhodných pracovních příležitostí. Uvažovaný fond by v této věci mohl významně pomoci.“

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

a střední podniky, poskytování pomoci na míru až po vyčerpání prostředků obecného práva (např. úřadu práce), adaptaci na regionální podmínky. Zohledňují se individuální charakteristiky žadatele – závažnost postižení, věk, doba nezaměstnanosti. Příspěvek se pak poskytuje například na integraci, podporu zaměstnavatele, adaptaci pracovních podmínek, na udržení v zaměstnání, na vzdělání, na obnovu nebo založení podniku, na uznání zátěže zdravotního postižení, na mobilitu. Obdobně je tomu i u „státního“ fondu FIPHFP, z něhož se poskytuje příspěvek na úpravu pracoviště a pracovních podmínek, adaptaci služebního vozidla používaného ke služebním účelům, na podporu průvodců osob se ZP (tlumočnicků, přepisovatelů, pracovních asistentů, osobních asistentů), na kompenzační pomůcku, na dopravu aj.

Situace v Rakousku

Povinnost zaměstnávat minimálně jednoho pracovníka se zdravotním postižením na 25 zaměstnanců mají podniky podle zákona o zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Takový pracovník se označuje jako „zvýhodněný postižený“. Podobně jako v ČR se osoba s těžkým zdravotním postižením započítává za dva zaměstnance. Osoby, které mají statut zvýhodněného postiženého, mají nárok na zvýšenou ochranu před výpovědí, na ochranu mzdy – zdravotní postižení nemusí být příčinou snížení mzdy, na daňové zvýhodnění pro osoby se zdravotním postižením i jejich zaměstnavatele, na podporu z „Vyrovnávacího fondu“ (Ausgleichstaxfonds). Výši tzv. vyrovnávacích poplatků za nedodržení povinné kvóty určuje Spolkový úřad pro sociální záležitosti každý započatý rok. Sazba se určuje měsíčně podle velikosti zaměstnavatele (cca od 232 do 345 € za každého nezaměstnaného pracovníka se ZP). Vyrovnávací fond

spravuje Spolkové ministerstvo práce a sociálních věcí a ochrany spotřebitele; správní rada má celkem 18 členů (organizace válečných obětí, organizace osob se ZP, zástupci zaměstnanců, zaměstnavatelů, zástupce integračních podniků a zástupce Spolkového ministerstva financí). Fond má 10 externích pracovníků v jednotlivých spolkových zemích, kteří pracují na úřadech práce. Příspěvek z fondu se poskytuje například na mzdu, pro samostatně výdělečné osoby, na kompenzační pomůcky, na přestavbu nebo úpravu pracoviště, na vzdělávání.

Pokud Vás projekt zaujal, na www.nrzp.cz v sekci realizované projekty najdete aktuální informace k projektu včetně realizovaných akcí a přihlášky do tematické sítě. Zároveň přivítáme Vaše reakce na snahu o založení obdobného fondu v ČR formou vyplnění dotazníku na uvedených webových stránkách. ♡

Potíže s příspěvkem na zvedací zařízení

Text: Václav Krása

Od 1. prosince 2012 vstoupil v účinnost zákon č. 331/2012 Sb., kterým se mimo jiné také změnil zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. Tato norma kromě jiného nově upravila poskytování příspěvku na zvláštní pomůcku na pořízení schodišťové plošiny, schodišťové sedačky nebo stropního zvedacího systému. Poskytnutí této pomůcky je podmíněno tím, že odstranění bariéry nelze dosáhnout prostřednictvím schodolezu. Pokud osoba bude žádat o poskytnutí příspěvku na zvláštní pomůcku na pořízení schodišťové plošiny, schodišťové sedačky nebo stropního zvedacího systému, je povinna pro účely posuzování předložit na výzvu krajské pobočky úřadu práce alespoň dva návrhy řešení pro odstranění bariéry, včetně uvedení ceny jednotlivých návrhů. Příspěvek na poskytnutí výše uvedených pomůcek se poskytuje až do výše 400 000 korun. Vyžaduje se také souhlas vlastníka nemovitosti.

I když schválený zákon není ideální, navrácí se prakticky situace zpět do stavu před rokem 2012. Při projednávání sociální reformy NRZP ČR opakovaně upozorňovala, že není možné, aby zákon stanovil zapůjčování zvedacích plošin, protože dispozice v každém

objektu je jiná, a tudíž nelze zařízení odmontovat z jednoho domu a namontovat jinde. Současně jsme také pracovníky MPSV ČR upozorňovali, že nebudou umět včas ukončit výběrová řízení na nákup těchto zařízení, která by potom klientům zapůjčovali. Naše obavy se ukázaly jako oprávněné a MPSV ČR nakonec bylo nuceno přijmout úpravu, která umožňuje poskytnutí příspěvku na zvedací plošiny a závěsné systémy. I při této úpravě však zůstalo několik problematických bodů. Jedním z nich je nepochybně skutečnost, že se umožňuje požádat o příspěvek na zvedací plošinu jen v případě, pokud není možné toto zařízení nahradit prostřednictvím schodolezu. Doporučuji, aby v žádostech o příspěvek na schodišťové plošiny, sedačky nebo stropní závěsné systémy bylo vždy vaše vyjádření, že nemáte k dispozici osobu, která by byla schopna manipulovat s vozíkem tak, aby byl bezpečně dopraven po schodech prostřednictvím schodolezu. Případně lze argumentovat také tím, že schodolez nejde použít u těžších elektrických vozíků a podobně. NRZP ČR se snažila tuto podmínku z novely zákona odstranit. Zhoršuje totiž samostatnost osob, které potřebují překonávat schody. Zvedací plošinu si dokáže osoba

obsloužit sama, kdežto schodolez vždy musí obsluhovat asistent.

Druhou podmínkou je, že k posouzení nároku na dávku je nutné předložit dva návrhy. Těto podmínce se asi nelze vyhnout. Úřad práce bude posuzovat především cenu, takže je důležité, aby žadatel vždy oslovil dvě firmy, vyžádal si od nich nabídku, konkrétní provedení a stanovení ceny.

Třetí podmínkou je souhlas vlastníka nemovitosti při instalaci jednotlivých zařízení. To může být komplikované především v domech, které jsou ve vlastnictví soukromých osob. Domníváme se, že tato věc je diskriminující, protože pokud tato osoba nedá souhlas například s montáží schodišťové plošiny, brání zdravotně postiženému člověku ve volném pohybu. Myslím, že to je věc ještě k dalšímu jednání. Je zajímavé, že ministerstvo práce a sociálních věcí bylo nuceno ustoupit v otázce schodišťových plošin, sedaček a závěsných stropních systémů, ale neodpustilo si prosadit do zákona alespoň některé diskriminující záležitosti. Případá mi to trochu jako naschvál. Doufejme, že bylo vedeno čistými úmysly a nikoliv snahou trochu nám zkomplikovat život. ♡

Kombinace práce a péče u osob pečujících o zdravotně postiženého člena rodiny. Projekt: Nejsme chudinky, jsme hrdinky!

Text: Radka Dudová,
Sociologický ústav AV ČR

Registrační číslo projektu:
CZ.1.04/3.4.04/88.0031

K problematice dlouhodobé péče o zdravotně postiženého člena rodiny lze přistupovat několika způsoby. Na jedné straně je možné v takové péči spatřovat její jednoznačně pozitivní hodnotu a určitý sociální ideál. Na druhé straně je ale nutné také upozornit na náklady a obtížnosti, které péče může představovat pro toho, kdo ji vykonává. Neformální péče v rámci rodiny má totiž vždy tyto dvě dimenze: je zároveň láskou (či vyjádřením afektivního vztahu) i těžkou prací. Bývá proto také označována jako „práce z lásky“.

Péče o zdravotně postiženého člověka v rámci rodiny (ať už o zdravotně postižené dítě, partnera nebo starého nesoběstačného rodiče) má své specifické rysy, ze kterých vyplývá řada problémů,

s nimiž se pečující musí potýkat. Je zpravidla velmi časově náročná. Podle výzkumu prof. Jeřábka a kolektivu věnuje rodina, která se rozhodne doma pečovat o seniora, této péči v průměru 41 hodin týdně, 14 % z nich dokonce 73 hodin a více. Jakkoliv je vykonávána s láskou, představuje péče pro hlavní pečující osobu vysokou psychickou, fyzickou i finanční zátěž. Vzhledem k časové náročnosti je velmi často spojena s nutností opustit zaměstnání a věnovat se jí naplno, případně hledat nějaké méně náročné a flexibilní uspořádání výdělečné práce. Co se týče psychické náročnosti, znamená zpravidla sociální izolaci až vyloučení (např. kvůli fyzickým i sociálním bariérám existujícím ve veřejném prostoru) či vyšší riziko deprese a vyhoření.

Pečovatelská práce je přitom práce „genderovaná“. V naprosté většině světa je vnímána jako „ženská práce“ – zejména pokud jde o úkony zahrnující péči o tělo, potravu a celkovou hygienu. U žen se „přirozeně“ předpo-

kládá větší starostlivost o druhé. Pečovatelská práce má ženskou konotaci: pečovatelské povinnosti obvykle náleží ženám, zejména vzhledem ke kulturním předpokladům a stereotypům, podle kterých by ženy měly upřednostňovat potřeby své rodiny a blízkých před svými vlastními osobními zájmy. Podíl žen, které se věnují péči, ať už v neformální nebo ve formální sféře, proto celosvětově výrazně převyšuje podíl mužů. V rámci neformální sféry zpravidla muži přijímají nejvíce péče od svých partnerek a manželek, zatímco o ženy častěji pečují o jejich příbuzné ženského pohlaví. Ženy častěji nežli muži nemají placené zaměstnání, případně jsou ochotny se ho vzdát či snížit svou pracovní dobu, pokud to vyžadují pečovatelské povinnosti. Jsou vnímány jako „přirozeně vhodnější a lepší pečovatelky“ nejen proto, že zpravidla nejsou

Neformální péče v rámci rodiny má dvě dimenze: je zároveň láskou i těžkou prací.

hlavními živitelkami rodiny a je pro ně snazší opustit výdělečnou aktivitu, ale také proto, že k pečování jsou od narození

socializovány. Schopnost a ochota rozvíjet afektivní vztahy, poskytovat péči a předřazovat zájmy jiných svým vlastním zájmům se tak ve většině případů stává součástí jejich identity.

V České republice neexistují přesné statistiky o tom, jaký podíl mezi osobami pečujícími o zdravotně postiženého člověka tvoří ženy a jaký muži. Z dílčích reprezentativních výzkumů je ale zřejmé, že ženy jednoznačně převažují. Podle studie M. Valenty a J. Michalíka z roku 2008, omezené na Prahu, je žen – pečovatelek 81 %, zatímco mužů 19 %. Podobné údaje nalezneme v další literatuře: Nešporová, Svobodová a Vidovicová uvádějí, že 70–80 % rodinných poskytovatelů péče tvoří ženy. Přidalová odhaduje na základě mezinárodních výzkumů, že pečovateli jsou ženy ze tří čtvrtin. Údaje z výzkumu SOÚ 2010 potvrzují, že ženy se častěji než muži stávají primárními pečovatelkami (tedy těmi, na kterých péče hlavně závisí) a poskytují

častěji než muži péči ve všech zkoumaných oblastech. Výrazně vyšší podíl žen je pak u aktivit zahrnujících osobní hygienu, přípravu jídla a krmení či praní. Muži, pokud se nějak podílejí, pomáhají spíše zajištěním pomoci s nákupy, zabezpečením lékařské péče a doprovázením k lékaři a spravováním finančních záležitostí seniora – tedy v aktivitách zahrnujících kontakt s „vnějším“ mimorodinným prostředím a odpovídajících stereotypům o rozdělení mužské a ženské práce (a zároveň takových, které nejsou tolik časově náročné).

Ačkoliv je péče vedená a motivovaná náklonností, starostlivostí a pocitem osobní či morální zodpovědnosti, představuje zároveň práci, která (převážně) pro ženy představuje sice neviditelné, ale velmi reálné náklady. Vzhledem ke své angažovanosti v neplacené pečovatelské práci jsou jejich pracovní příjmy často nižší a zvyšuje se jejich riziko chudoby. Ve většině zemí se ženy přizpůsobují stoupajícím nárokům na péči tím, že snižují počet hodin odpracovaných v placeném zaměstnání. Poskytování neplacené péče přitom snižuje jejich pozici na pracovním trhu, vede tak často k horším platovým podmínkám, menšímu počtu adekvátních pracovních příležitostí a zároveň i k tomu, že jejich starobní důchody jsou posléze nižší. Plány na zvýšení ekonomické participace žen a na posunutí věku odchodu do důchodu, které jsou v současnosti velmi aktuální v mnoha evropských zemích, mohou mít zásadní dopady na to, nakolik ženy budou schopny kombinovat své pracovní dráhy a pečovatelské povinnosti, které jsou na ně kladeny, a mohou tak vést ke snížení počtu potencionálních pečovatelek či pečovatelů. To je v České republice velmi aktuální, protože významná část pečovatelek a pečovatelů o zdravotně postižené je v současnosti v důchodu (podle Valenty a Michalíka se jedná o 40 %), ovšem podle nově nastavených podmínek v budoucnu ještě v tomto věku v důchodu nebudou.

Pokud pečovatelka nebo pečovatel přeruší svou výdělečnou pracovní aktivitu, je pro ně posléze velmi obtížné vrátit se a nalézt uplatnění na pracovním trhu. Jak ukázal výzkum Valenty a Michalíka, pečovatelky a pečovatelé se domnívají, že ztrácejí své pracovní kompetence již po pěti letech, kdy se věnovali výhradně poskytování péče. Zanechání placené práce z důvodu péče o zdravotně postiženého člena rodiny znamená

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

snížení příjmů a finanční závislost na dalších členech rodiny či na relativně nízkých státních dávkách a podporách. Znamená to i snížení příjmů do budoucna – v podobě snížení výše starobního důchodu (která závisí na počtu odpracovaných let). Nese s sebou také ztíženou možnost nastoupit zpět na původní pracovní místo či vůbec vykonávat původní profesi v okamžiku, kdy péče již není potřeba. V tento okamžik navíc ztrácí nárok na pobírání příspěvku na péči a mají nárok na podporu v nezaměstnanosti pouze v minimální výši.

Pokud se ale pečující osoba rozhodne zůstat nějakým způsobem pracovní aktivní i v době poskytování péče, setkává se s řadou překážek. Musí mít práci, která bude dostatečně flexibilní, aby ji bylo možné kombinovat s časově náročným poskytováním péče, případně zajistit v době své nepřítomnosti péči jinou osobou či institucí. Pokud zůstává v původním zaměstnání či najde nové, může využít jen několika málo opatření pro kombinaci práce a rodiny, jak je stanovuje český zákoník práce a další právní předpisy. Co se týče kombinace práce a péče, většina opatření na národní i na Evropské úrovni se totiž zaměřuje na oblast péče o děti – ať už se jedná o dlouhodobá volna ze zaměstnání, finanční podporu v době tohoto volna, nárok na snížení pracovního úvazku či podporu denních zařízení péče. Jen některé z nich se vztahují i na jiné typy péče:

Krátkodobé volno ze zaměstnání

Ve většině evropských zemí existuje možnost krátkodobého volna z důvodu péče o nemocného příbuzného, jen cca v polovině z nich je ale toto volno placené. Většinou se jedná o volno kratší nežli jeden měsíc, mnohdy je navíc placené volno omezené jen na péči o umírajícího člena rodiny (např. v Dánsku, Lucembursku, ve Švédsku či ve Francii). V České republice se jedná o tzv. ošetřovné, na které má podle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, nárok zaměstnanec či zaměstnankyně, která pečuje o jiného člena domácnosti, jehož zdravotní stav z důvodu nemoci nebo úrazu vyžaduje nezbytně ošetřování jinou fyzickou osobou. Jedná se o maximálně 9 dní volna s náhradou mzdy ve výši 60 % denního vyměřovacího základu.

Dlouhodobé volno ze zaměstnání

Zde je největší kontrast s opatřeními cílenými na péči o děti. Ačkoli ve většině evropských zemí existuje nějaká forma rodičovské dovolené, dlouhodobé volno pro péči o zdravotně postiženého či nesoběstačného člena rodiny je spíše výjimkou. V Belgii, Španělsku, Francii a Irsku je právně zakotvena možnost volna dlouhého rok i více, zaměstnavatel jej ale

může odmítnout z obchodních důvodů, nebo (jako ve Francii) je podmíněno 80 % ztrátou autonomie osoby, o kterou je pečováno. V Německu a Rakousku existuje možnost volna v délce cca 6 měsíců (v Rakousku omezeného jen na péči v terminálním stádiu nemoci), ve Velké Británii a Nizozemí do tří měsíců. V ČR podobný nárok neexistuje. Zaměstnankyně či zaměstnanci si mohou pouze individuálně domluvit neplacené volno (nebo mohou z práce odejít úplně), při kterém za ně platí zdravotní pojištění stát (pokud pečuje o osobu závislou na péči jiné osoby ve stupni II–IV nebo o dítě do 10 let ve stupni I; viz § 7 zákona 48/1997). Tato doba se také započítává jako náhradní doba důchodového pojištění.

Finanční podpora péče

Přibližně polovina evropských zemí poskytuje finanční kompenzaci pečující osobě, zatímco ta druhá poskytuje příspěvek příjemci péče; jen několik málo zemí umožňuje pobírat určitý typ příspěvku oběma. Příspěvky určené pečovateli představují problém z hlediska určení, kdo má mít na takový příspěvek nárok, a při jaké intenzitě péče, navíc jsou zpravidla podmíněny tím, že pečovatel pečuje na „plný úvazek“ a nepracuje. Příspěvky určené příjemci péče (které v současné době začínají být v Evropě preferované)

zase představují riziko finanční závislosti pečovatelky či pečovatele na příjemci péče a také riziko, že se tento příspěvek „rozpustí“ v rozpočtu příjemce péče a bude vynaložen spíše na další náklady spojené s péčí a nikoli na kompenzaci poskytování péče blízkou osobou. V České republice existuje příspěvek na péči, na který má nárok zdravotně postižená osoba; poskytovatelem péče přitom může být mimo jiné i osoba blízká. Nejedná se tedy o nárok pečovatele, příspěvek není vázán na jeho pracovní neaktivitu (a může tedy fungovat jako určitá podpora kombinace práce a péče). Pečovatel či pečovatelka může pracovat např. na částečný úvazek či jako OSVČ. Problém nastává, jakmile je osoba, o kterou je pečováno, hospitalizovaná déle nežli jeden měsíc – za tento měsíc příspěvek na péči nedostane, navíc si pečující osoba musí sama zaplatit zdravotní pojištění.

Úprava pracovního úvazku

Možnost flexibilní úpravy pracovního úvazku (posunutí začátku a konce pracovní doby, částečné úvazky, práce z domova) je v evrop-

ských politikách častěji spojována jen s péčí o děti nežli s péčí obecně. Výjimkou jsou země jako např. Nizozemí, kde existuje nárok na snížení pracovního úvazku bez udání důvodu, tedy i z důvodu péče o zdravotně postiženého člena rodiny. V České republice je zaměstnavatel podle zákoníku práce povinen upravit délku pracovní doby rodičům pečujícím o dítě do 15 let, těhotným ženám a lidem, kteří prokážou, že převážně sami dlouhodobě a soustavně pečují o převážně nebo úplně bezmocnou osobu – ovšem pouze pokud tomu nebrání provozní důvody. V praxi je toto opatření málokdy uplatňováno a je v podstatě právně nevyhmatelné. V současné době v rámci Výboru pro sladění pracovního, soukromého a rodinného života Rady vlády pro rovné příležitosti žen a mužů funguje pracovní skupina k „provozním“ důvodům, jejímž úkolem je zefektivnit v tomto bodě vymáhání zákona.

Institucionální péče

Zahrnuje jak nárazovou krátkodobou či dlouhodobou respitní péči, tak i denní péči (denní stacionáře apod.). Lze sem zahrnout i formální

Jakkoliv je vykonávána s láskou, představuje péče pro hlavní pečující osobu vysokou psychickou, fyzickou i finanční zátěž.

domácí péči, která nahrazuje péči v době, kdy je pečovatel nebo pečovatelka v zaměstnání. V některých evropských zemích je nárok (a financování) této péče

v různém rozsahu zakomponován do nároků primárního pečovatele. V jiných, jako v České republice, se jedná o sociální služby, na které neexistuje žádný specifický nárok; k jejich financování slouží příspěvek na péči.

V žádné z uvedených oblastí neexistuje jednotná politika Evropské unie (což kontrastuje s oblastí péče o děti, kde evropské směrnice a nařízení určují např. minimální délku mateřské dovolené či jsou vytyčeny společné cíle pokrytí dětské populace formální péčí). Oblast dlouhodobé péče přitahuje pozornost evropských tvůrců politik v současné době zejména v souvislosti s fenoménem stárnutí populace a předpokládaným (budoucím) nedostatkem pečovatelek a pečovatelů o seniory se sníženou mírou sebeobsluhy. Je tedy možné očekávat v tomto směru další vývoj s tím, jak bude tento problém stále palčivější a bude mít negativní dopady na evropský pracovní trh. Vzhledem k tomu, že většinu pečovatelů tvoří ženy, má nedostatek sociálněpolitických opatření pro kombinaci práce a dlouhodobé péče negativní vliv právě na ně. ♡

Yes, we can!

Text: Helena Jílková
Foto: Jarmila Onderková

Motto amerického prezidenta Baracka Obamy si na vlastní kůži vyzkoušeli studenti Metropolitní univerzity Praha, kteří se na invalidním vozíku rozhodli vycestovat do zahraničí na studijní pobyt a pracovní stáž. Jaké překážky museli překonat a co jim pobyt všechno umožnil? O tom nejvíce vypoví příběhy dvou studentů, dnes již absolventů, Jarmily Onderkové a Jiřího Němečka. Jarmila po absolvování studia zůstala na univerzitě, kde získala místo v informačním centru. V rámci stipendijního programu ERASMUS vycestovala na rok do Francie na pracovní stáž. Jiří, který v současné době v informačním centru také pracuje, využil během studia na MUP možnost studijního pobytu na univerzitě v německých Brémách.

Jarmila Onderková
na pracovní stáži ve Francii

Dobrodružství v Brémách

Když se Jiří poprvé dozvěděl, že se bude konat výběrové řízení v rámci programu Erasmus, nevěnoval tomu přílišnou pozornost i vzhledem ke svému handicapu (dětská mozková obrna). Jelikož je už od základní školy zarytý germanofil, přehodnotil svůj postoj v momentu, kdy se dozvěděl, že může studovat právě na německé univerzitě.

„Na začátku jsme já a moji dva souputníci měli na výběr ze třech německých univerzit. Jednalo se o Magdeburg, Hamburg a právě Brémy. Východoněmecké město Magdeburg nás opravdu nelákalo, jelikož jsme se ve své studentské naivitě domnívali, že město je zastavěno paneláky a jinými komunistickými zvrhlostmi socialistického realismu. Když jsme zaslechli jméno Hamburg, tetelili jsme se radostí. Je to přece druhé největší město v Německu, kde bude prostě vše a my zažijeme pravé studentské dobrodružství. Zhruba dva týdny před odjezdem však přišla zpráva, že v Hamburgu už pro nás nemají místo, a my nakonec cestovali do města nad Wesserou, do Brém.

Ve škole jsem hned odhalil několik odlišností. Co se týče školního systému, je zde mnoho drobných rozdílů – například dvouhodinové přednášky, známkování 1–5 nebo fakt, že na německých univerzitách téměř neexistuje ústní zkoušení. To pro mě vzhledem k mému postižení představovalo velký problém. Musel jsem se osobně s každým vyučujícím sejít a poprosit o možnost ústního zkoušení. Poslední zkoušku jsem složil před zkušební komisí týden před odjezdem. Kdybych byl býval neuspěl, vrátil bych se a neměl z ostudy kabát, ale kombinézu.

Brémy jsou podle mě jedním z nejkrásnějších měst v celém Německu. Jsou městem, kde je radost být, bydlet a pohybovat se. Definitivně mě nakazily germanovirem, kterého jsem se už nikdy nezbavil. Kdyby někdo řekl, že má pro mě v Brémách práci a zázemí, tak se ihned stěhuju,“ napsal Jiří.

Pracovní stáž u divadelního spolku ve Francii

Jarmila chtěla ještě před ukončením studia na Metropolitní univerzitě Praha využít možnosti pracovní stáže v zahraničí v rámci programu Erasmus. Začala hledat na internetu, ale oslovila i pár svých přátel, zda by někdo neměl nějaký tip na práci pro handicapovaného člověka v zahraničí. Kontaktovala mimo jiné svou

známou ve Francii, která jí nabídla zajímavou práci u divadelního spolku Théâtre Dromesko v Saint Jacques de la Lande.

Jarmila Francii zvolila také proto, aby se naučila francouzsky. O svých zkušenostech píše:

„K výjezdu na pracovní stáž je potřeba splnit dané podmínky pracovních stáží programu Erasmus. Na naší univerzitě jsem všechny tyto záležitosti vyřídila a mohla se začít těšit na roční pracovní pobyt ve Francii.

Do Francie jsem se vydala svým osobním automobilem, neboť téměř polovinu mé pracovní náplně zabírá cestování. Mým nadřizujícím je ředitel divadla, se kterým máme pracovní schůzky přibližně jednou za 14 dní. Probereme splněné cíle a domluvíme plány na další období. Práce je hodně různorodá, pracuji v kanceláři a v terénu, vyhledávám nová vhodná místa, podílím se na kulturních akcích, propagaci i fundraisingové činnosti. Stálý kolektiv není velký a s některými pracovníky divadla jsem měla možnost se setkat ještě v Praze, kde účinkovali, takže mohu říci, že pracuji se známými, přáteli a je to velmi milé. Při konání kulturních akcí se neustále setkávám s novými lidmi, což je obohacující pro další poznávání kultury této země. Francie je kosmopolitní v každém směru a při své práci potkávám lidi z různých koutů světa, což je další velké plus i pro mé studium.

Protože jsem při své práci procestovala šest měst, ubytování byla dost rozdílná. Někdy pohodlí a vše je přizpůsobené pro vozíčkáře, jindy to bylo trochu složitější a byla nutná improvizace. V každém případě ceny ubytování jsou dost vysoké a ceny potravin také. Co je tady hodně jiné, jsou čerpací stanice. V České republice je všude personál, a tak se vždy najde někdo, kdo pomůže s natankováním. Tady převážná část čerpacích stanic funguje tak, že se vše platí kartou a není zde k dispozici nápomocný personál, člověk si tak musí více hlídat, kolik litrů má v nádrži.

Díky možnosti programu Erasmus poznávám hodně nových přátel z různých zemí a kultur, spoustu nových věcí, zajímavá místa na cestách, odlišnou kuchyni skládající se nejen z bohatých darů moře. Mohu říci, že osobně i profesně mi pobyt velmi pomáhá při sbírání dalších zkušeností. Jen ten čas rychle utíká a blíží se konec nejde zastavit. Těším se na rodinu a přátele, které jsem dlouho neviděla, ale pak se mi začne stýskat po nových přátelích,“ píše z Francie Jarmila.

info

O programu Škola bez bariér na Metropolitní univerzitě Praha:

MUP založila sociální program Škola bez bariér pro studenty s pohybovým postižením v roce

2003, od té doby tímto programem prošlo již přes 200 studentů. Studují v bezbariérovém prostředí, získávají stipendium ve formě školného, mají k dispozici ke konzultacím studijní poradkyni a bezplatně si mohou zapůjčit studijní pomůcky. V rámci tohoto programu vycestovalo již šest studentů na studijní pobyt do zahraničí a dva studenti na pracovní stáž. Více o programu naleznete na www.mup.cz.

Koordinátor projektu „4-zp“

Rádi děláte věci, které mají ve Vašem životě smysl? Chcete se stát součástí inspirativního prostředí v mladé víceprojektové organizaci? Pro nově vznikající projekt v rámci Futrue o. p. s. hledáme správného člověka, který splňuje následující kritéria:

- má osobní zkušenost s nenadálou změnou života v důsledku zdravotního postižení a to buď přímo osobně, nebo z pozice blízkého rodinného příslušníka
- případný kandidát by již měl být s touto zkušeností srovnán, měl by být schopen nahlédu nad touto prožitou situací a mít motivaci pomoci lidem, kteří se do obdobné situace také dostali
- je potřeba vnímat základní filozofii dobrovolné práce v rámci projektu, kde je možné počítat pouze s úhradou nákladů a se symbolickým měsíčním příspěvkem ve výši 1.000 Kč; finance zde v žádném případě nemohou být hlavní motivací!
- velkou výhodou je smysl pro humor a optimistický náhled na svět

Úkolem koordinátora projektu „4-zp“ bude v adekvátním časovém horizontu vytvořit systém pomoci a regionálních zastoupení v rámci celé České republiky, výběr spolupracovníků a jejich vedení i koordinace. Místo výkonu funkce není podstatné, ale je potřeba počítat s občasnými cestami do Prahy a s komunikací pomocí internetových komunikačních prostředků.

V případě zájmu pošlete prosím strukturovaný životopis na info@futrue.net a napište nám prosím, proč Vás tato nabídka oslovila, včetně Vašeho příběhu. V případě, že nezareagujeme na Váš mail do 14 dnů, znamená to pravděpodobně, že jsme se rozhodli pro někoho jiného.

Děkujeme za pochopení.

Futrue

Přeměna občanských sdružení na spolky

Text: Jiří Vencel

Nový občanský zákoník (dále jen OZ) vznikl dlouho, nejdéle z právních předpisů, které byly za posledních 50 let schváleny. Připravoval se intenzivně 12 let. Nový OZ byl schválen 3. února 2012 a vyšel ve Sbírce zákonů pod číslem 89/2012 Sb. Účinnost tohoto zákona je stanovena od 1. ledna 2014.

Poměrně velká prodleva mezi platností zákona a jeho účinností (skoro dva roky) je nutná, protože pro aplikaci této normy je třeba přijmout ještě řadu doprovodných zákonů. Tyto doprovodné zákony jsou nezbytné pro správné zavedení OZ. Jde zejména o právní předpisy, které připravuje Ministerstvo spravedlnosti. Mezi nejdůležitější zákony, které je třeba v letošním roce přijmout, patří:

- zákon o veřejné prospěšnosti právnických osob;
- zákon o řízení před rozhodčí komisí spolku, protože nový OZ vychází z myšlenky, že spolky si mohou zřídit rozhodčí komise, které budou rozhodovat zejména spory mezi členy spolku nebo mezi členem spolku a spolkem ve věcech týkajících se spolkového života;
- dalším z důležitých doprovodných zákonů je zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, který by měl přesně popsat novou proceduru registrace spolků podle nového OZ.

Na všech výše uvedených doprovodných zákonech se intenzivně pracuje – všechny by měly být účinné od 1. 1. 2014, tj. jako nový OZ.

Spolky (dosud občanská sdružení)

Všechna stávající občanská sdružení a jejich svazy jsou ustaveny dle dosud platného zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. Tento zákon dnem 1. 1. 2014 přestává být platný a veškeré právo na sdružování občanů přejímá nový OZ. Co to bude v praxi znamenat pro naše občanská sdružení? Těch změn je celá řada – tak alespoň pár zastavení u těch nejdůležitějších:

1) Všechna dosavadní občanská sdružení se stanou dnem 1. 1. 2014 spolky dle nového OZ. Pokud jde o svazy občanských sdružení (například celostátně působící svazy), změní se tyto organizace na spolek hlavní, který má pobočné spolky.

2) Jak se to v praxi projeví? Prakticky nijak. Všechna sdružení budou existovat za dosavadních podmínek, zůstane jim např. IČ, DIČ atd. Jejich činnost se bude i nadále, v přechodném období tří let, řídit dosavadními stanovami. Pokud by však mělo po 1. 1. 2014 dojít ke změně stanov

Legislativní odbor NRZP ČR připraví do poloviny června 2013 dva vzorové návrhy stanov spolků.

z důvodu například změny sídla organizace, musí občanské sdružení již připravit nové stanovky dle nového zákona a upravit název organizace (podrobnosti viz dále).

3) Názvy občanských sdružení nebyly dosud nijak upraveny. Určitou dílčí snahou bylo zavedení zkratky o. s. (toto bylo však před dvěma lety zrušeno). Nový OZ v tomto směru nabízí dvě možnosti. Spolek si buď upraví název tak, že přímo v názvu bude text ZAPSANÝ SPOLEK + NÁZEV. Druhou možností je ponechat si dosavadní název a za něj umístit zkratku z. s. (tzn. zapsaný spolek). V praxi by tak nemuselo docházet k podstatným změnám názvů, což by jistě poškodilo naše organizace s víceletou historií.

4) Změnou názvu nebo doplněním názvu o zkratku z. s. se nemění dosavadní právní postavení, nemění se ani IČ organizace.

5) Hlavní změnou je změna způsobu registrace. Současný záznam na MV byl totiž neveřejný. Nový OZ zavádí zápis spolku jako veřejný do registru právních subjektů, který bude již veřejně přístupný na internetu, včetně uvedení jmen statutárních zástupců organizace. Každý si

tak v budoucnu bude moci ověřit, kdo je konkrétně statutárním orgánem a jaké má kompetence při zastupování organizace.

6) Další podstatnou změnou je povinnost všech dosavadních občanských sdružení, aby se do tří let, tj. do 31. 12. 2016, zaregistrovala dle nového OZ jako spolky. V praxi to bude znamenat, že budou muset upravit text dosavadních stanov a nechat je dle nového OZ zaregistrovat u příslušného orgánu. Pokud tak stávající občanská sdružení ne učiní ve stanovené lhůtě, bude po 1. 1. 2017 toto občanské sdružení úředně zrušeno.

7) Dalším novým prvkem v oblasti spolkového práva je důsledné prokazování, že statutární zástupci nebo členové statutárního orgánu musí být bezúhonní. To musí všichni doložit při registraci výpisem z trestního rejstříku. Toto se netýká řádových členů například výboru základní organizace (dále jen ZO).

8) Podstatnou změnou ve spolkovém právu je také pohled na odpovědnost například za ZO. V současné právní úpravě je trestně právně odpovědný statutární zástupce – většinou předseda. Nový OZ posiluje kolektivní odpovědnost celého výboru ZO. Je zde jasná snaha zákonodárce posílit kontrolní mechanismy v ZO tak, aby se pak po několika letech nezjistilo, že statutární zástupce

Aplikace nového spolkového práva nebude sice jednoduchá, ale změn se nebojte. Například nové stanovky spolků mohou být podstatně stručnější, než tomu bylo dosud. Nový OZ totiž mnoho podstatných věcí nechává na spolcích – na jejich rozhodnutí.

prováděl podvod v účetnictví atd. Aby si každý člen výboru ZO byl této svojí kontrolní a spolurozhodovací role vědom, musí napříště každý člen výboru potvrdit svým podpisem, že souhlasí s výkonem funkce – ze zákona stanove-

ných požadavků. Toto podrobněji stanovuje § 159 OZ, kde se píše, že kdo přijal funkci člena orgánu právnické osoby, zavazuje se, že ji bude vykonávat s nezbytnou loajalitou k organizaci, potřebnými znalostmi a pečlivostí řádného hospodáře. Tyto obecné pojmy „loajalita“ a „pečlivost“ zákon přesně nedefinuje a ani přesně definovat nemůže. Při posuzování se pak většinou přihlíží k obecně uznávaným výkladům.

Toto ustanovení může být u řady malých sdružení problém, neboť řada funkcionářů přijímala své funkce bez jakékoliv odpovědnosti. Do funkce hospodáře byl například zvolen člověk, který tomu vůbec nerozuměl. Když pak přišla na organizaci kontrola z FÚ, bylo zjištěno, že byly vypláceny odměny bez zdanění, cestovné bez dokladů atd. Pokud dle nového OZ podepíše hospodář organizace prohlášení, že věci rozumí – nemůže se pak vymlouvat, že celý život byl křečím a ekonomice vůbec nerozumí.

Jak vám může pomoci NRZP ČR?

Na základě usnesení Republikového výboru NRZP ČR bylo rozhodnuto, že legislativní odbor NRZP ČR připraví do poloviny června 2013 dva vzorové návrhy stanov spolků:

- pro malé organizace,
- pro velké celostátní organizace – nynější celostátní svazy.

Kde najít podrobnosti, doprovodné informace a zákony?

V současné době připravujeme ke spuštění novou sekci na webu NRZP ČR s názvem

SPOLKY na adrese www.nrzp.cz/spolky, kde postupně naleznete další informace k této problematice. Tomuto tématu se také bude trvale věnovat v dalších číslech tohoto časopisu.

Aplikace nového spolkového práva nebude sice jednoduchá, ale změn se nebojte. Například nové stanovы spolků mohou být podstatně stručnější, než tomu bylo dosud. Nový OZ totiž mnoho podstatných věcí nechává na spolcích – na jejich rozhodnutí. Toto je také nespornou předností nové úpravy. ♡

O reformě psychiatrické péče – část II.

Text: Martina Přibyllová

Hledání optimální varianty

Podfinancovaná, (právě proto) zaostávající a ze všech stran kritizovaná česká psychiatrie získala příslib šesti miliard korun z evropských fondů na svoji transformaci. Pro takový objem financí musejí být ovšem předloženy formálně dokonalé požadavky a projekty. Ministerstvo zdravotnictví zřídilo pracovní skupinu s účastí všech zainteresovaných subjektů včetně zástupců oboru. Do konce června 2013 má být zpracována strategie reformy a na základě konsensu nalezena optimální varianta psychiatrické péče. Od podzimu 2012 proběhla dvě zasedání této skupiny, byly zpracovány dvě první zprávy, dodatečně byl do skupiny jmenován i zástupce uživatelů. Organizace Centrum pro rozvoj péče o duševní zdraví byla pověřena zpracováním paspartizace psychiatrie a pro detailnější rozpracování problematiky byli přizváni další externí spolupracovníci z praxe. Celý proces je řízen pracovníky ministerké Strategické projektové kanceláře, patrně postupující podle své osvědčené metodiky. Oficiální procesy probíhají, skupina pracuje, média zatím mlčí, lékaři a jiní zainteresovaní se zajímají, veřejnost ne a běžní pacienti nemají o ničem tušení.

Pod tímto formálním povrchem ovšem skrytě probíhá dvojitý urputný boj: o principy a o peníze.

Historický model psychiatrických léčen se má změnit na modernější a v Evropě osvědčenou komunitní péči. Její význam a potřebnost už dnes nepopírají ani ti nej-

konzervativnější lékaři. **Otázka „optimální varianty“ tedy nezní, JESTLI komunitní péče, ale KOLIK – jaký má být její objem a podíl v celkové struktuře předpokládané kapacity a finančních prostředků určených oboru.** Vzhledem ke složité struktuře této medicínské oblasti a až hrozivému nárůstu počtů nemocných s některými diagnózami existuje v psychiatrii celá řada zájmových skupin, včetně rodinných příslušníků a samotných pacientů, které se na celkové potřeby péče dívají především podle své každodenní subjektivní zkušenosti. Každá z nich má jistě na takový pohled právo, ale hledání konsensu je samozřejmě o to složitější.

Je velmi těžké určit, který model léčby má v tomto okamžiku slabší pozici – přežitý, ale existující systém ústavů, nebo perspektivní, ale zatím málo rozšířená komunitní péče? Kde jsou základní funkce a nezastupitelná role jednoho a druhého modelu? (Jakýkoliv nový systém, který by oproti předcházejícímu přinesl jenom pozitiva a neměl také nové nedostatky, nebývá pravidlem.)

Za optimální považují takovou péči, která zajistí každé skupině pacientů, každému nemocnému adekvátní formu a míru pomoci, kterou právě on individuálně potřebuje.

Komunitní péče nepochybně může představovat přirozené spojení zdravotní a sociální péče, a tím zároveň být významnou terciární a sekundární prevencí (v krizových zařízeních případně i prevencí primární). Zároveň je ovšem možné vymezit diagnózy, stavy a sociální situace, kdy pomoc

„v přirozeném prostředí“ nemůže mít jakýkoliv efekt. Problémem vždycky zůstane celý komplex ekonomických otázek (po nákladech na investice následují vždy náklady na běžnou režií), dnešní trend rušení psychiatrických oddělení v obecných nemocnicích i nemocní odmítající pomoc a léčbu. Nezanedbatelná je také otázka **podpory** patientské svépomoci.

Jednostranná řešení nepomohou nikomu. Chraňme zájmy lidí s duševním onemocněním před příliš tendenci názory některých „majitelů pravdy“. ♡

Okénko do poraden NRZP ČR

Zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Text: Leoš Spáčil

Většina zdravé populace chodí do práce především proto, aby si zajistila prostředky na živobytí, na své koníčky, ti přemýšlí na zajištění lepší budoucnosti. Jejich možnosti jsou přes stálý nedostatek pracovních míst práce jen podstatně větší než těch, kteří zdraví nejsou. I v případě, že svou profesi nemohou využít na trhu práce, vždy mají možnost volit mezi jinými nabídkami. Nemusí řešit, jak se dopraví do zaměstnání, jestli budou pracovat v kanceláři nebo venku, jaké budou povětrnostní podmínky, ani to, jak se na ně bude zaměstnavatel nebo jeho kolegové dívat. Nad tím vším a mnohým dalším se nemusí vůbec pozastavovat, pokud pracovat chtějí.

Pro člověka se zdravotním postižením je zaměstnání nejen to, co pro člověka bez zdravotního postižení, ale mnohem víc. Jde o to být činný, užitečný sobě a svému okolí, naplnit pocit sebeuplatnění. Aby i osoby se zdravotním postižením měly zajištěný patřičný přístup na trh práce, upravuje jejich podmínky zákon o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb.

Jak zákon o zaměstnanosti (ZoZ) definuje OZP?

V § 67 říká, že fyzickým osobám se zdravotním postižením se poskytuje zvýšená ochrana na trhu práce. Osobami se zdravotním postižením jsou fyzické osoby, které jsou orgánem sociálního zabezpečení uznány invalidními

- ve třetím stupni (dále jen „osoby s těžším zdravotním postižením“), nebo
- v prvním nebo druhém stupni.

Zde došlo od roku 2012 k podstatné změně v tom, že byl zrušen statut osoby zdravotně znevýhodněné (OZZ). Statut OZZ mohou ještě využít osoby, kterým bylo toto potvrzení vydáno a jehož platnost trvá. Prodloužení nebo nové vydávání potvrzení o tom, že je osoba zdravotně znevýhodněná, již není možné.

Co to je zvýšená ochrana na trhu práce?

Osobám se zdravotním postižením evidovaným na ÚP

- zabezpečuje pracovní rehabilitaci zaměřenou na získání a udržení vhodného zaměstnání,
- může poskytnout příspěvek na vytvoření a provoz chráněného pracovního místa, pokud se tyto osoby rozhodnou vykonávat samostatnou výdělečnou činnost,
- vytvoří individuální akční plán,
- podporuje možnost rekvalifikace,
- poskytuje poradenství (zaměřuje se na posouzení osobnostních předpokladů, schopností a dovedností a na doporučení zaměstnání, přípravy na budoucí povolání, volby povolání a rekvalifikace).

OZP a ÚP – §§ 23–25

ÚP rozlišuje **evidenci zájemců** o zaměstnání a **uchazečů o zaměstnání**.

Toto je důležité především pro osoby, kterým byl přiznan invalidní důchod ve třetím stupni.

Rozdíl mezi uvedenými pojmy spočívá v tom, že v evidenci zájemců

může být kterákoli osoba, a to i s přiznaným libovolným stupněm invalidity. Tito lidé však nemají nárok na podporu v nezaměstnanosti.

V evidenci uchazečů mohou být rovněž všechny fyzické osoby, a to i s přiznaným libovolným stupněm invalidity, ovšem mimo těch, které jsou invalidní ve třetím stupni invalidity a nejsou schopny výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.

Osoby, které mají v rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu ve třetím stupni uvedeno, že mohou pracovat za zcela mimořádných podmínek, nebo osoby, kterým byl přiznan invalidní důchod dříve (před rokem 2010) dle zákona o důchodovém pojištění č. 155/1995 Sb. § 39 odst. 1 písm. b), mohou být i v evidenci uchazečů o zaměstnání a mají také nárok na podporu v nezaměstnanosti.

Přechodné ustanovení Čl. XXVII zákona č. 306/2008 Sb.

Za fyzickou osobu, která je invalidní ve třetím stupni a je schopna výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek, se považuje od 1. ledna 2010 též fyzická osoba, která byla k 31. prosinci 2009 plně invalidní podle § 39 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

Zcela mimořádnými podmínkami, za nichž je pojištěnec schopen výdělečné činnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 %, se rozumí zásadní úprava pracovních podmínek, pořízení a využívání zvláštního vybavení pracoviště, zvláštní úpravy stávajících strojů, nástrojů, používání zvláštních pracovních pomůcek nebo každodenní podpora nebo pomoc na pracovišti formou předčitatelských služeb, tlumočnických služeb nebo pracovní asistence.

Významným ustanovením ZoZ je opatření zajišťující vhodné zaměstnání pro OZP institutem tzv. chráněného pracovního místa (ChPM) – § 75

ChPM je pracovní místo zřízené zaměstnavatelem pro osobu se zdravotním postižením na základě písemné dohody s úřadem práce. Na zřízení chráněného pracovního místa poskytuje úřad práce zaměstnavateli příspěvek. ChPM musí být osobou se zdravotním postižením obsazeno po dobu 3 let (dříve 2 let).

Příspěvek na provoz ChPM – § 76

- ÚP může na zřízené nebo vymezené ChPM poskytnout na základě dohody se zaměstnavatelem nebo osobou samostatně výdělečně činnou, která je OZP, příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů ChPM.
- Příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů ChPM může ročně činit nejvíce 48 000 Kč (dříve na zřízení ChPM 8násobek průměrné mzdy v ČR a 12násobek u TZP).
- Příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů ChPM se neposkytne na pracovní místo zřízené nebo vymezené mimo pracoviště zaměstnavatele.

Příspěvek na podporu zaměstnávání OZP na ChPM – § 78

Zaměstnavateli zaměstnávajícímu na ChPM více než 50 % OZP se poskytuje příspěvek na podporu zaměstnávání těchto osob formou částečné úhrady vynaložených prostředků na mzdy nebo platy a dalších nákladů.

Úřadem pro poskytování příspěvku je krajská pobočka úřadu práce, v jejímž obvodu má sídlo zaměstnavatel, který je právníkou osobou, nebo v jejímž obvodu má bydliště zaměstnavatel, který je fyzickou osobou.

Lidé s postižením si většinou velmi váží svého pracovního uplatnění a často mají zájem i o práci pro ostatní zaměstnance neatraktivní.

Zaměstnavatel zaměstnávající více než 50 % OZP dostane příspěvek jen na ty OZP, které pracují na ChPM.

Příspěvkem jsou nahrazovány skutečně vynaložené prostředky na mzdy nebo platy v měsíční výši maximálně 75 % vynaložených prostředků na mzdy nebo platy na zaměstnance v pracovním poměru, který je osobou se zdravotním postižením, včetně pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, nejvýše však 8 000 Kč. Pro účely stanovení výše příspěvku se skutečně vynaložené prostředky na mzdy nebo platy snižují o částku odpovídající výši např. naturální mzdy, náhrad mzdy apod.

Po uplynutí 12 kalendářních měsíců ode dne obsazení zřízeného ChPM nebo ode dne vymezení ChPM může zaměstnavatel v žádosti o příspěvek za následující kalendářní čtvrtletí uplatnit nárok na zvýšení příspěvku o částku odpovídající prokázaným dalším nákladům vynaloženým zaměstnavatelem na zaměstnávání OZP v kalendářním čtvrtletí, za které o příspěvek žádá, nejvýše však o 2 000 Kč měsíčně na jednoho zaměstnance, který je OZP.

Zvýšení příspěvku nelze uplatnit pro chráněné pracovní místo zřízené nebo vymezené mimo pracoviště zaměstnavatele!!!

Zaměstnávání OZP

Požádá-li o příspěvek více zaměstnavatelů, příspěvek se poskytne tomu zaměstnavateli, u něhož vznikl zaměstnanec, který je OZP, pracovní poměr nejdříve. Vznikne-li zaměstnanec, který je OZP, ve stejný den pracovní poměr u více zaměstnavatelů, kteří o příspěvek žádají, příspěvek na tohoto zaměstnance nelze poskytnout žádnému z nich. Vznikne-li zaměstnanec, který je OZP, více pracovních poměrů u téhož zaměstnavatele, náleží příspěvek měsíčně ve stejné výši jako u jednoho pracovního poměru.

Výhody zaměstnávání OZP

Poplatníkům daně z příjmů fyzických a právnických osob se daň snižuje:

- a) o částku 18 000 Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením (I. a II. stupeň invalidity),
- b) o částku 60 000 Kč za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením (III. stupeň invalidity).

Jaké jsou další výhody zaměstnávání OZP?

- plnění státem stanoveného podílu pro zaměstnávání OZP,
- snížení mzdových nákladů díky státní dotaci,
- získání motivovaných a stálých zaměstnanců, protože lidé s postižením si většinou

velmi váží svého pracovního uplatnění a často mají zájem i o práci pro ostatní zaměstnance neatraktivní, – zvýšení prestiže firmy v očích veřejnosti na základě deklarovaného vstřícného postoje k lidem s postižením.

Povinnosti zaměstnavatelů vůči OZP

Zaměstnavatelé s více než 25 zaměstnanci v pracovním poměru jsou povinni zaměstnávat OZP ve výši povinného podílu 4 % těchto osob na celkovém počtu zaměstnanců zaměstnavatele.

Povinnost povinného podílu zaměstnavatelé plní:

- a) zaměstnáváním OZP v pracovním poměru,
- b) odebíráním výrobků nebo služeb od zaměstnavatelů zaměstnávajících více než 50 % zaměstnanců, kteří jsou OZP, nebo zadáváním zakázek těmto zaměstnavatelům nebo odebíráním výrobků nebo služeb od osob se zdravotním postižením, které jsou osobami samostatně výdělečně činnými a nezaměstnávají žádné zaměstnance, nebo
- c) odvodem do státního rozpočtu, nebo vzájemnou kombinací způsobů uvedených v písmenech a) až c). (2,5násobek průměrné měsíční mzdy za každého zaměstnance ZP; nyní cca 60 000 Kč ročně)

OZP & zaměstnanost & pojištění & ÚP

1. Za osoby, které pobírají ID, je stát plátcem zdravotního pojištění (povinné).
2. Za osoby pobírající III. stupeň ID je stát plátcem i sociálního/důchodového pojištění (nepovinné).
3. Za osoby pobírající I. a II. stupeň ID není automaticky hrazeno sociální pojištění – ze zákona se tedy předpokládá, že tyto osoby pracovat budou.
4. Jsou-li ID evidováni na ÚP jako uchazeči o zaměstnání a je jim vyplácena podpora v nezaměstnanosti, pak po tuto dobu je jim hrazeno i pojištění sociální/důchodové.

Může vůbec OZP pracovat? Má nějaká omezení? Za jakých podmínek?

Osobě se zdravotním postižením žádná legislativa ČR nezakazuje pracovat. Ba právě naopak, jak je výše uvedeno, u osob

s invalidním důchodem prvního a druhého stupně se dokonce předpokládá, že pracovat budou. V opačném případě se vystavují riziku, že jejich starobní důchod bude velmi nízký.

U osob s priznaným třetím stupněm invalidity je to trochu jinak. Ty pracovat mohou, ale je třeba je rozdělit podle toho, zda mohou pracovat za zcela mimořádných podmínek či nikoli. Pokud mohou pracovat za zcela mimořádných podmínek, pak jejich omezením je pouze jejich zdravotní handicap. Pokud nemohou pracovat za zcela mimořádných podmínek, jejich práce by měla být uzpůsobena dle toho, jak velký pracovní potenciál jim zůstal. Vezmeme-li situaci, že osoba se třetím stupněm invalidity má pokles pracovní schopnosti 70 %, pak zůstatkový potenciál činí 30 %, na který mohou pracovat.

Nastupujete-li do zaměstnání s tím, že pobíráte některý stupeň invalidity, pak je vaší povinností tuto skutečnost zaměstnavateli oznámit. Zaměstnavatele však nemusí

Pro člověka se zdravotním postižením je zaměstnání nejen to, co pro člověka bez zdravotního postižení, ale mnohem víc. Jde o to být činný, užitečný sobě a svému okolí, naplnit pocit sebeuplatnění.

„ Zajímá, jak je váš důchod vysoký, ani na co konkrétně jste jej dostali. Toto mu oznamovat nemusíte. Zda můžete nebo nemůžete vykonávat konkrétní práci,

se dříve zaměstnavatel dověděl z pracovní rekomandace, nyní z vyjádření závodního či ošetřujícího lékaře.

Do roku 2010 se OZP vydávala při priznání invalidního důchodu tzv. pracovní rekomandace (doporučení), kde bylo uvedeno, která zaměstnání nemohou vykonávat. Nově se již pracovní rekomandace nevydává, ale o schopnosti vykonávat konkrétní práci je oprávněn rozhodovat závodní preventivní lékař, který zná vaši diagnózu, tedy pracovní omezení, a jednotlivé činnosti na pracovišti.

Častým problémem bývá situace, kdy se ze zdravého člověka stane člověk postižený, který nemůže vykonávat dosavadní práci. V tomto případě je třeba se obrátit na agenturu podporovaného zaměstnávání nebo centra sociální rehabilitace. Zde mohou s každým, kdo se chce navrátit do pracovního procesu, sestavit profesiogram, který ukáže cestu optimálního pracovního uplatnění. ♡

Příspěvek na bydlení bude vyplácen i v roce 2013

Text: Jan Hutař

Čtenáři časopisu Mosty si jistě vzpomenou na článek „Nejde jen o DPH“ otištěný v loňském čtvrtém čísle. Upozornil jsem v něm na snahu zrušit příspěvek na bydlení jako součást státní sociální podpory i doplatek na bydlení v systému pomoci v hmotné nouzi a tendenci nahradit tyto příspěvky tzv. příspěvkem na náklady na bydlení v systému hmotné nouze, který by vedl u drtivé většiny dosavadních pobíratelů příspěvku během několika málo měsíců ke ztrátě bydlení. Předtím by se však tyto rodiny s největší pravděpodobností zbavily veškerých úspor i majetku v marné snaze si bydlení udržet. Naštěstí po mém upozornění na tyto důsledky Poslanecká sněmovna změnu navrhovanou v tisku 801 z konečné podoby zákona vypustila.

I pro letošní rok stanovila vláda nařízením č. 482/2012 Sb. normativní náklady na bydlení, které jsou základem a východiskem jak pro určení toho, zda příjem osoby ještě spadá do limitu pro poskytnutí příspěvku, nebo zda ho převyšuje, tak pro jeho výši.

Výše nákladů srovnatelných s nájemným podle § 25 odst. 1 písm. b) zákona činí pro období od 1. ledna 2013 do 31. prosince 2013 za kalendářní měsíc částku:

Počet osob v rodině podle § 7 odst. 5 zákona	Kč
jedna	1 799
dvě	2 462
tři	3 219
čtyři a více	3 882

Výše částek, které se započítávají za pevná paliva podle § 25 odst. 1 písm. c) zákona, činí pro období od 1. ledna 2013 do 31. prosince 2013 za kalendářní měsíc:

Počet osob v rodině podle § 7 odst. 5 zákona	Kč
jedna	674
dvě	922
tři	1 206
čtyři a více	1 490

Výše částek normativních nákladů na bydlení podle § 26 odst. 1 písm. a) a b) zákona činí pro období od 1. ledna 2013 do 31. prosince 2013 pro:

a) bydlení v bytech užívaných na základě nájemní smlouvy

Počet osob v rodině podle § 7 odst. 5 zákona	Měsíční náklady na bydlení podle počtu obyvatel obce v Kč				
	Praha	více než 100 000	od 50 000 do 99 999	od 10 000 do 49 999	do 9 999
jedna	7 489	5 964	5 687	4 858	4 665
dvě	10 750	8 663	8 284	7 150	6 886
tři	14 637	11 908	11 412	9 929	9 584
čtyři a více	18 307	15 017	14 419	12 631	12 214

b) bydlení v družstevních bytech a bytech vlastníků

Počet osob v rodině podle § 7 odst. 5 zákona	Měsíční náklady na bydlení podle počtu obyvatel obce v Kč				
	Praha	více než 100 000	od 50 000 do 99 999	od 10 000 do 49 999	do 9 999
jedna	4 396	4 396	4 396	4 396	4 396
dvě	6 557	6 557	6 557	6 557	6 557
tři	9 131	9 131	9 131	9 131	9 131
čtyři a více	11 615	11 615	11 615	11 615	11 615

S ohledem na nezbytnost zachování příspěvku na bydlení jsem v letošním roce u návrhu nařízení vlády, kterým jsou stanoveny normativní náklady, upustil od kritiky nerovného postavení Pražáků obývajících družstevní či vlastní byty. Podíváme-li se na normativní náklady na bydlení pro tuto kategorii, zjistíme, že jejich výše je závislá jen na počtu osob a nikoliv na velikosti obce. Protože podle ustanovení § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, musí obyvatel Prahy vynakládat alespoň 35 % svého příjmu, zatímco v jiných obcích pouze 30 %, vzniká situace, kdy nárok na příspěvek na bydlení lidé žijící v Praze ztrácejí při výrazně nižším příjmu než v jiných obcích. Přehled o tom podává následující tabulka:

	jednotlivec	2 osoby	3 osoby	4 a více
Praha				
max. příjem	12 560 Kč	18 734 Kč	26 088 Kč	33 185 Kč
výše příspěvku	0	0	0	0
jiná obec				
příjem	12 560 Kč	18 734 Kč	26 088 Kč	33 185 Kč
výše příspěvku	628 Kč	937 Kč	1 305 Kč	1 660 Kč
příspěvek náleží do	14 653 Kč	21 856 Kč	30 436 Kč	38 716 Kč

Výpočet příspěvku

Příspěvek vypočítáme jako rozdíl mezi 30 %, resp. 35 % příjmu a normativními náklady v případě, že skutečné náklady na bydlení jsou stejné nebo vyšší než náklady normativní, nebo jako rozdíl mezi 30 %, resp. 35 % příjmu a skutečnými náklady, pokud jsou nižší než normativní.

Příklad 1

Osamělá osoba žijící v Praze s důchodem ve výši 12 000 Kč. Pokud tato osoba bydlí v nájemním domě, musí na bydlení vynakládat nejmeně částku 4 200 Kč. Do nákladů na bydlení se započítávají kromě nájemného výdaje za plyn, elektřinu, vodné, stočné, odvoz odpadu, centrální vytápění nebo náklady na pevná paliva. Pokud by osoba vynakládala méně než 4 200 Kč, nárok na příspěvek mít nebude, neboť by její náklady na bydlení nedosahovaly 35 % z jejího příjmu. Pokud by náklady na bydlení byly vyšší, náležel by jí příspěvek na bydlení ve výši rozdílu mezi částkou 4 200 Kč, což je právě 35 % z 12 000 Kč, a normativními náklady na bydlení, které v roce 2013 činí 7 489 Kč. Příspěvek na bydlení by tedy činil 3 289 Kč měsíčně.

Příspěvek v této výši by náležel bez ohledu na to, zda by náklady na bydlení činily 7 489 Kč či jakoukoliv částku vyšší než 7 489 Kč. Pokud by skutečné náklady na bydlení byly nižší než normativní náklady, např. 6 200 Kč, činil by příspěvek jen rozdíl mezi 35 % příjmu a skutečnými náklady, tj. v daném případě 2 000 Kč.

Příklad 2

Pokud by se jednalo o osoby bydlící v družstevním bytě, pak bychom při stejné výši příjmů spočítali výši nákladů na bydlení jako součet výše nákladů srovnatelných s nájemným (u jedné

osoby 1 799 Kč) a nákladů na energie. Pokud by náklady na bydlení dosahovaly alespoň částky 4 200 Kč, měla by osamělá osoba bydlící v Praze s příjmem 12 000 Kč a výdaji na bydlení 4 200 Kč nárok na příspěvek ve výši 196 Kč za předpokladu, že skutečné náklady na bydlení by byly rovné nebo vyšší než náklady na bydlení. Pokud by šlo o obyvatele jiné obce, pak při příjmu 12 000 Kč by musel vynakládat na bydlení částku 3 600 Kč (jen 30 %) a při skutečné výši nákladů na bydlení stejných či vyšších, než jsou normativní náklady, by příspěvek na bydlení činil 796 Kč. ♡

Hlavní změny v dávkách pro osoby se zdravotním postižením od 1. prosince 2012

Text: Radka Konečná

V průběhu uplynulých měsíců došlo k několika legislativním úpravám, které nabyly účinnosti 1. prosince 2012. Úpravy se týkaly nepojistných dávek, a to mimo jiné konkrétně v těchto oblastech:

- souběh rodičovského příspěvku a příspěvku na péči,
- vyšší příspěvek těžce postiženým dětem předškolního věku,
- příspěvek na mobilitu může být nově přiznán i osobě, které jsou poskytovány pobytové sociální služby,
- nahrazení institutu výpůjčky zvláštní pomůcky dávkou.

Rodičovský příspěvek

Rodiče zdravotně postiženého dítěte mohou kromě příspěvku na péči nově pobírat i rodičovský příspěvek, tedy **obě dávky současně**. Dosud platilo, že děti se zdravotním postižením po dovršení jednoho roku pobíraly vždy jeden typ dávky – buď rodičovský příspěvek, nebo příspěvek na péči. Rodičovský příspěvek je poskytován na **nejmladší dítě v rodině**, které má nárok na příspěvek na péči, a to **nejdéle do 4 let věku dítěte**, respektive **do vyčerpání celkové sumy 220 000 Kč**.

Nárok na obě dávky náleží rodiči zdravotně postiženého dítěte nejdříve od 1. prosince. Částky rodičovského příspěvku vyplacené před tímto datem (z důvodu péče o totéž dítě) se započítávají do celkové částky 220 000 Kč. Také rodiče, kteří nemohli zvolit výši rodičovského příspěvku a pobírají ho v pevných částkách, mohou čerpat souběžně rodičovský příspěvek a příspěvek na péči. O rodičovský příspěvek nebo příspěvek na péči je třeba podat žádost na úřadu práce na příslušném formuláři.

Příspěvek na péči

Dítěti s těžkým postižením od 4 do 7 let, kterému náleží příspěvek na péči ve stupni III (těžká závislost) nebo stupni IV (úplná závislost), se automaticky (**bez ohledu na příjem rodiny**) **zvyšuje příspěvek na péči o 2 000 Kč**.

Výše příspěvku na péči pro osoby mladší 18 let činí měsíčně nadále 3 000 Kč (stupeň závislosti I), 6 000 Kč (stupeň závislosti II), 9 000 Kč (stupeň závislosti III) a 12 000 Kč (stupeň závislosti IV).

I nadále náleží zvýšení příspěvku na péči o 2 000 Kč nezaopatřenému dítěti do 18 let, které má nárok na příspěvek na péči, a také rodiči, kterému náleží příspěvek na péči a který pečuje o nezaopatřené dítě do 18 let věku, pokud rozhodný příjem rodiny je nižší než dvojnásobek částky jejího životního minima.

Pokud tedy bude dítě, které pobírá příspěvek na péči ve stupni III nebo IV, splňovat podmínky věku (od 4 do 7 let) i nízkého příjmu (příjem společně posuzovaných osob bude nižší než dvojnásobek částky jejich životního minima), dávka se zvýší o 2 000 Kč pouze jednou.

Příspěvek na mobilitu

Příspěvek na mobilitu je určen těm, kteří nezvládají základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace, pravidelně se potřebují někde dopravit a zároveň jim nejsou poskytovány pobytové sociální služby (v domově pro seniory, pro osoby se zdravotním postižením, se zvláštním režimem nebo ve zdravotnickém zařízení ústavní péče). **Od 1. 12. 2012 příspěvek na mobilitu může být z důvodů hodných zvláštního zřetele nově přiznán i osobě, které jsou poskytovány výše uvedené pobytové sociální služby.**

Poskytnutí příspěvku na mobilitu v tomto případě **není nárokové**, úřady práce žádosti **hodnotí individuálně**, a to na základě skutečných cest osoby se zdravotním postižením. Opakovanou dopravu osoba se zdravotním postižením neprokazuje formou „čestného prohlášení“, ale jiným věrohodným způsobem.

Zrušení institutu výpůjčky

Institut výpůjčky zvláštní pomůcky, který byl určen pro stropní zvedací systémy, schodolezy a schodišťové plošiny, **se zrušil**. Pomoc státu je realizována stejným způsobem jako u jiných pomůcek – příspěvkem na zvláštní pomůcku. **Nově se příspěvek poskytuje také na pomůcku „schodišťová sedačka“.**

Zákon stanoví, že žádost o příspěvek na schodišťové plošiny a další zařízení je možné podat pouze v případě, že žadatel získá souhlas vlastníka nemovitosti s montáží tohoto zařízení. Příspěvek může být poskytnut jen v případě, jestliže odstranění bariéry nelze dosáhnout prostřednictvím schodolezů.

Smlouvy o výpůjčce uzavřené do 1. prosince 2012, práva a povinnosti, které z těchto smluv vyplývají, zůstávají v platnosti i po tomto dni. Pokud osoba podala před tímto datem návrh na uzavření smlouvy o výpůjčce a do tohoto dne nebyla smlouva uzavřena, může namísto uzavření smlouvy o výpůjčce podat žádost o poskytnutí příspěvku na zvláštní pomůcku. O této možnosti bude osoby, kterých se to týká, písemně informovat úřad práce. ♡

Chcete zdarma dostávat MOSTY Časopis pro integraci přímo do poštovní schránky?

1 Napište na adresu NRZP ČR,
Partyzánská 7, 170 00 Praha 7
nebo na e-mail m.dvorak@nrzp.cz.

2 Ve své objednávce uveďte kontaktní
adresu, na kterou ho chcete posílat,
a souhlas s jeho zasláním.

3 Časopis vychází pětkrát ročně,
bude Vám zasílán zdarma
prostřednictvím České pošty, s.p.

**Nabídka platí pro osoby se zdravotním postižením,
jejich rodinné příslušníky a organizace osob
se zdravotním postižením a je platná pro rok 2013.**

Národní rada osob se zdravotním postižením ČR je organizací s celostátní působností. Základním cílem její činnosti je obhajoba, prosazování a naplňování práv, zájmů a potřeb osob se zdravotním postižením, a to bez ohledu na druh, věk a rozsah zdravotního postižení.

Kontakty:

NRZP ČR
Partyzánská 7, 170 00 Praha 7
www.nrzp.cz, e-mail: nrzpcr@nrzp.cz
tel.: 266 753 421

Poradna Národní rady osob se zdravotním postižením ČR (bezplatná poradna)

Partyzánská 7, 170 00 Praha 7
tel.: 266 753 427, fax: 266 753 431
e-mail: poradnanrzp@nrzp.cz
SMS linka pro neslyšící: 736 105 585

Konzultační hodiny

Pondělí	9.00 – 12.00	13.00 – 16.30
Úterý	9.00 – 12.00	13.00 – 16.00
Středa	9.00 – 12.00	13.00 – 17.00
Čtvrtek	9.00 – 12.00	13.00 – 16.00
Pátek	9.00 – 11.00	

Poradny NRZP ČR v regionech (bezplatné poradny)

Prostřednictvím sítě regionálních
Poraden NRZP ČR.
Adresář na www.nrzp.cz
e-poradna: www.poradnazp.cz
Info o kontaktech na poradny: 266 753 427

Podpora zaměstnávání OZP

Prostřednictvím specializovaného webu
www.praceprozp.cz.

Sbírkový účet NRZP ČR

Schváleno MHMP č. MHMP/1179805/2011

Sbírka je určena na financování těchto aktivit:

- Informovanost osob se zdravotním postižením o možnosti získání euroklíče.
- Informovanost o místech osázených eurozámky.
- Nákup klíčů pro osoby se zdravotním postižením.
- Podpora poradenství NRZP ČR.

Sbírkový účet číslo: 248896031/0300

Všem dárcům předem děkujeme.

Vydavatel: Národní rada osob se zdravotním postižením ČR, Partyzánská 1/7, 170 00 Praha 7, tel.: +420 266 753 421, e-mail: nrzpcr@nrzp.cz. • **Odpovědný redaktor:** Jan Khol (khol@seznam.cz). • **Redakční okruh:** Václav Krása (v.krasa@nrzp.cz), Patrik Nacher (patrik.nacher@seznam.cz), Jan Hutář (j.hutar@nrzp.cz), Jana Hrdá (janahrd@centrum.cz), Michal Dvořák (m.dvorak@nrzp.cz). • **Vydávání** povoleno Ministerstvem kultury ČR, zapsáno do evidence periodického tisku pod číslem MK ČR E 13338. Vydáváno za finanční podpory Úřadu vlády České republiky. • **NEPRODEJNÉ.** Zveřejněné názory nemusejí být v souladu s míněním redakce, ručí za ně autoři článků. • 1. číslo vychází 27. února 2013.

Partneři časopisu

Úřad vlády ČR

Nakladatelství
UMÚN

Jméno a příjmení

Adresa

Kontakt (telefon, e-mail)

Vyplněný dotazník s kopií dokladu prokazujícím, že jste osoba s hendikepem, nám zašlete na adresu **CAR CLUB s.r.o., Lánovská 633, 54301 Vrchlabí** a my Vám obratem zašleme zdarma kartu Handy Card. Karty lze již nyní předobjednat, v distribuci budou od 1.1.2013.

„Souhlasím se zpracováním výše uvedených osobních údajů v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, v rozsahu nezbytném pro poskytování informací o výhodách pro držitele karet Handy Card.“

Podpis.....

Karta Handy Card pro hendikepované zdarma

S kartou Handy Card získáte slevu 40 % na všechna pojištění od České pojišťovny

Karta Handy Card nabízí celou řadu výhod, poskytovaných partnery projektu Handy Card v oblastech: mobilita, finance, pojištění, kompenzační pomůcky, komunikace, handy oblečení, volnočasové aktivity, cestování a další.

Více informací najdete na www.carclub.cz, www.handycard.cz, www.ceskapojistovna.cz

Zákaznické centrum tel.: 739 306 714, e-mail: info@carclub.cz

Generální partner

**ČESKÁ
POJIŠŤOVNA**

METROPOLITNÍ UNIVERZITA PRAHA 10 LET ŠKOLOU BEZ BARIÉR

STUDIUM PRO OSOBY
S POHYBOVÝM POSTIŽENÍM

Absolvent MUP
David Drahonínský

Stříbro v lukostřelbě
Paralympiáda Londýn 2012

www.mup.cz

